

11.

Várpalota Város Önkormányzati Képviselő-testülete
8100 Várpalota, Gárdonyi Géza u. 39.
Tel: 592-660 Pf.:76. Fax:592-676
e-mail:varpalota@varpalota.hu

ELŐTERJESZTÉS

Várpalota Város Önkormányzati Képviselő-testületének
2021. november 25-i ülésére

A határozati javaslat elfogadásához egyszerű többség szükséges.

Tárgy: Tájékoztatás Várpalota város 2021. évi környezeti állapotáról

Előterjesztő: Campanari-Talabér Márta polgármester

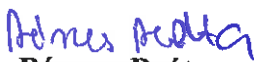
Előkészítő: Kotzó Szabolcs környezetvédelmi ügyintéző

Az előterjesztést megtárgyalta:

Humán Erőforrás Bizottság
Gazdasági Bizottság
Inota Városrész Önkormányzó Testülete

Az előterjesztés és a határozattervezet törvényességi szempontból megfelel.

Ellenőrizte:

Bérczes Beáta
jogi előadó

Sándor Tamás
aljegyző

dr. Ignác Anita Éva
jegyző

Tisztelt Képviselő-testület!

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 46. § (1) bekezdés e) pontjában kapott felhatalmazás alapján - mely értelmében az önkormányzatok a környezet védelme érdekében elemzik, értékelik a környezet állapotát illetékességi területükön, és arról szükség szerint, de legalább évente egyszer tájékoztatják a lakosságot - a település 2021. évi környezeti állapotáról az alábbi tájékoztatást adom.

I. Hulladékgazdálkodás

1. Várpalota város kommunális hulladékainak elhelyezése

Várpalota városban keletkező települési szilárd hulladékok fajták szerint kerülnek gyűjtésre és különböző helyeken hasznosításra.

A közszolgáltatás keretében begyűjtésre kerülő hulladékokat (kevert települési hulladék, lom, zöldhulladék, szelektíven gyűjtött csomagolási hulladékok, válogatási maradék) 2019.06.30-ig a Várpalotai Hulladékgazdálkodási Közszolgáltató Nonprofit Kft. gyűjtötte be a helyileg illetékes közszolgáltató, a Depónia Nonprofit Kft. alvállalkozójaként, de 2019. június 30. hatállyal a Várpalotai Hulladékgazdálkodási Közszolgáltató Nonprofit Kft. jogutódlással megszűntetésre került. A jogutód a Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft. (továbbiakban Kft.) lett, amely változatlanul folytatja a közszolgáltatás körébe tartozó hulladékok begyűjtését szintén a Depónia Nonprofit Kft. alvállalkozójaként.

Ezen kívül a Kft. továbbra is végzi az inert hulladékok (beton, téglá, cserép, kerámia, föld, kő) szállítását és az állati tetem hulladékok átvételét.

A Kft. a fenti tevékenységek végzéséhez a tárgyi és személyi feltételekkel rendelkezik.

A hulladékok előkezelésre vagy hasznosításra történő átadását az alábbi táblázat foglalja össze:

Hulladék EWC kódja	Hulladék megnevezése	Kezelés módja	Kezelő megnevezése
20 03 01	Kevert települési hulladék	Talajban történő hasznosítás	Partner-Depónia Hulladékhasznosító Kft. hulladéklerakója (Várpalota 0192/1, 0192/4 a, c hrsz.)
15 01 01	Papír és karton csomagolási hulladék	Előkezelés vagy hasznosítás	A hulladékok előkezelésre vagy hasznosításra történő átadását a Depónia Nonprofit Kft. végzi.
15 01 02	Műanyag csomagolási hulladék	Előkezelés vagy hasznosítás	A hulladékok előkezelésre vagy hasznosításra történő átadását a Depónia Nonprofit Kft. végzi.
15 01 05	Tetrapack csomagolási hulladék	Előkezelés vagy hasznosítás	A hulladékok előkezelésre vagy hasznosításra történő átadását a Depónia Nonprofit Kft. végzi.
15 01 04	Fém (alumínium doboz)	Előkezelés vagy	A hulladékok előkezelésre vagy

	csomagolási hulladék	hasznosítás	hasznosításra történő átadását a Depónia Nonprofit Kft. végzi.
15 01 07	Üveg csomagolási hulladék	Előkezelés vagy hasznosítás	A hulladékok előkezelésre vagy hasznosításra történő átadását a Depónia Nonprofit Kft. végzi.
20 03 07	Lom hulladék	Talajban történő hasznosítás	Partner-Depónia Hulladékhasznosító Kft. hulladéklerakója (Várpalota 0192/1, 0192/4 a, c hrsz.)
20 02 01	Biológiailag lebomló hulladék	Komposztálás	Fehérvári Téglaiipari Kft. BB 911 Kft.
17 01 01	Beton hulladék	Talajban történő hasznosítás	Partner-Depónia Hulladékhasznosító Kft. hulladéklerakója (Várpalota 0192/1, 0192/4 a, c hrsz.)
17 01 02	Tégla hulladék	Talajban történő hasznosítás	Partner-Depónia Hulladékhasznosító Kft. hulladéklerakója (Várpalota 0192/1, 0192/4 a, c hrsz.)
17 01 03	Cserép és kerámia hulladék	Talajban történő hasznosítás	Partner-Depónia Hulladékhasznosító Kft. hulladéklerakója (Várpalota 0192/1, 0192/4 a, c hrsz.)
17 01 07	Beton, téglá hulladék	Talajban történő hasznosítás	Partner-Depónia Hulladékhasznosító Kft. hulladéklerakója (Várpalota 0192/1, 0192/4 a, c hrsz.)
17 05 04	Föld, kő, takaróanyag	Talajban történő hasznosítás	Partner-Depónia Hulladékhasznosító Kft. hulladéklerakója (Várpalota 0192/1, 0192/4 a, c hrsz.)
18 02 02	Egyéb, 1. kategóriájú állati tetem hulladék	Hasznosítás	Átvevő, tároló: Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft. Elszállító és feldolgozó: ATEV Zrt.
19 12 12	Egyéb, a 19 12 11-től különböző hulladék mechanikai kezelésével nyert hulladék (ideértve a kevert anyagokat is)	Talajban történő hasznosítás	Partner-Depónia Hulladékhasznosító Kft. hulladéklerakója (Várpalota 0192/1, 0192/4 a, c hrsz.)

A hulladékfajtákról és keletkezett éves mennyiségükről jelentés készült, melyet 2021. március 01-ig a Veszprém Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztálya részére, a közszolgáltatás körébe tartozó hulladékokról

pedig havonta és negyedévente a közszolgáltató Depónia Nonprofit Kft. részére elektronikus jelentés formájában küldött meg a Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft.

Hulladékgazdálkodással kapcsolatos érvényes engedélyek:

Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft. engedélyei

Engedély száma	Engedély tárgya	Telephely	Érvényességi idő
VE-09Z/05053-13/2018.	Nem veszélyes hulladékok előkezelése	Központi telephely-válogató és bálázó üzem (Várpalota, Fehérvári u. 7.)	2023.07.20.
PE/KTFO/01097-9/2021.	Nem veszélyes hulladékok szállítása, kereskedelme, közvetítése és gyűjtése	Központi telephely (Várpalota, Fehérvári u. 7.)	2026.03.25.
PE/KTFO/06436-9/2019.	Minősítési engedély	Központi telephely (Várpalota, Fehérvári u. 7.)	2022.12.31.
PE/KTFO/04639-9/2020.	Veszélyes hulladékok szállítása	1. Központi telephely (Várpalota, Fehérvári u. 7.)	2025.09.16.
		2. Várpalotai fűtőmű	
		3. Inota, Készenléti lakótelepi fűtőmű	
19824/2007., utolsó módosítás: 29454/2010	Várpalota nem veszélyes hulladéklerakó D-i terület rész hulladéklerakási tevékenység felhagyása, lerakó utógondozása (I. terület)	Várpalota, 0271/hrsz. terület, nem veszélyes hulladéklerakó telep	II. ütem: 2022. 10. 31. Engedély érvényessége: 2047. 10. 31.
22294/2010., utolsó módosítás: KTF-18535/2015., 66826/2015.	Nem veszélyes hulladéklerakó egységes környezethasználati engedélye (IPCC) (II. terület)	Várpalota, 0271/hrsz. terület, nem veszélyes hulladéklerakó telep	I. ütem: 2018. 06. 30. II. ütem: 2026. 06.30. Engedély érvényessége: 2047. 05. 30.

A hulladékkezelési tevékenységet szolgáló tárgyi feltételek:

A tárgyi feltételeket a hulladékgyűjtést végző gépjárművek, a targonca, a berendezések, eszközök, a hulladékgyűjtő edények, gyűjtőszigetek biztosítják.

Gépjárművek: 7 db gyűjtőjáratos, 3 db konténeres és 2 platós hulladékszállításra alkalmas tehergépjármű, 1 db aprítógép, és 1 db targonca.

Berendezések: automata bálázó prés a válogató és bálázó üzemben.

Eszközök: hídmérleg a központi telephelyen, drótok a bálák kötözéséhez, lapmérleg a bálázóban a bálák mérlegeléséhez.

2. A keletkezett hulladékok mennyisége fajtánként (2020.10.01-től 2021.09.30-ig)

Hulladék EWC kódszáma	Hulladék megnevezése	Várpalota város területéről begyűjtött hulladék mennyisége (kg)	Gyűjtési alkalmak
15 01 01	Papír és karton csom-i hulladék	185.652	szigetes hetente 2 házhoz menő kéthetente 1
15 01 02	Műanyag csom-i hulladék	48.105	szigetes hetente 2 házhoz menő kéthetente 1
15 01 04	Fém (alumínium) csom-i hulladék	4.975	szigetes havonta 1 házhoz menő kéthetente 1
15 01 05	Tetrapack csom-i hulladék	12.230	szigetes havonta 1-2 házhoz menő kéthetente 1
15 01 07	Üveg csom-i hulladék	54.320	havonta 2
17 01 01	Beton hulladék	248.200	folyamatosan, igény szerint
17 01 02	Tégla hulladék	197.060	
17 01 07	Beton, téglá hulladék	1.667.390	
17 05 04	Föld, kő, takaró anyag	283.220	
18 02 02	Egyéb, 1 kat. állati hulladék	3.143	
19 12 12	Egyéb, a 19 12 11-től különböző hulladék mechanikai kezelésével nyert hulladék (ideértve a kevert anyagokat is)	51.590	
20 02 01	Biológiailag lebomló hulladék	376.570	havonta 1 (kivéve a téli hónapokat)
20 03 01	Települési kevert hulladék	5.535.970	családi házas övezetből hetente 1 tömbházas övezetből hetente 2
20 03 07	Lom hulladék	96.930	évente 1, illetve igény szerint
Összesen		8.765.355	

3. A szelektív gyűjtők számának alakulása

- Lakossági szelektív hulladékgyűjtő szigetek száma: 34 db.
- Lakossági szelektív hulladékgyűjtő 1100 literes konténerek száma: 106 db.
- Családi házaknál, közületeknél, oktatási intézményeknél lévő 110 és 120 literes szelektív gyűjtőedények száma összesen: 1.804 db, melyek száma 122 db-al emelkedett az előző esztendőhöz képest (2020-ban 1.682 db)
- Közületeknél, intézményeknél levő 1100 literes szelektív gyűjtőedények száma: 24 db, melyek száma 2 db-al emelkedett az előző esztendőhöz képest (2020-ban 22 db)

4. A 0271 hrsz. alatti bezárt hulladéklerakó jelenlegi állapota

A hulladéklerakó területén monitoring hálózat működik, vízfigyelő kutak, gázkutak és magassági pontok kerültek kiépítésre. A környezetvédelmi hatóság részére minden év március 01-ig, a vízügyi hatóság részére pedig minden év március 31-ig összefoglaló jelentést kell készíteni az ellenőrzésekről, megfigyelésekről, vizsgálati eredményekről. A dokumentáció a Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft.-nél megtekinthető.

Talajvíz figyelő monitoring kutak

A hulladéklerakó felszíni vizekre gyakorolt hatásának nyomon követésére 6 db talajvíz monitoring kutat üzemeltet a Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft., melyekből meghatározott időközönként mintát kell venni és azt különböző paraméterekre vizsgálni kell. A rekultivációra és az utógondozásra vonatkozó engedély előírja a „lefolyástalan tó” mintavételezését is, melyet évente kell elvégezni. A mintavételezés rendjét a talajvíz figyelő monitoring kutakból és a lefolyástalan tóból az alábbi táblázat foglalja össze:

Mintavételi gyakoriság	Negyedévente	Fél évente	Évente
I., II., III., V., VI. kút	felszín alatti víz szintje, pH, fajlagos vezetőképesség, összes keménység, KOI _k , KOI _{ps} , klorid, nitrit, fluorid, ammónium, nitrát, foszfát, szulfát, arzén, bór, króm, cink, nikkel, ólom, higany, réz, kadmium	összes anyag, szelén	oldott bárium, fenol, TPH
IV./A kút	felszín alatti víz szintje, pH, fajlagos vezetőképesség, összes keménység, KOI _k , KOI _{ps} , klorid, nitrit, fluorid, ammónium, nitrát, foszfát, szulfát, arzén, bór, króm, cink, nikkel, ólom, higany, réz, kadmium, fenol, TPH	összes anyag, szelén	
Lefolyástalan tó			pH, fajlagos vezetőképesség, össz. keménység, KOI _k

			klorid, nitrit, fluorid, ammónium, nitrát, foszfát, szulfát, TPH
--	--	--	--

A monitoring kutakból a mintavételezés 2021-ben március 25-én, június 23-án és szeptember 29-én már megtörtént, az utolsó negyedéves mintavétel pedig november végére tervezett. A 2020. évi utolsó negyedéves mintavétel november 26-án történt meg. A lefolyástalan tó mintavételezését 2021-ben március 25-én végeztette el a Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft.

A lerakó körül csapadékvíz elvezető övások is kiépítésre kerültek, melyből a csapadékvíz akkreditált mintavételezését és laborelemzését évente egyszer kell elvégezteni. 2021-ben ez a mintavétel és elemzés május 14-én történt meg. A mintavételek alapján a környezeti elemek veszélyeztetése nem állapítható meg, az egykori lerakó konszolidációs folyamatával kapcsolatosan probléma nem merült fel.

Gázkutak

A rekultiváció részeként 12 db gázkút (G1-G12) fúrása, szelvényezése történt meg 2011. március 23-24-én. A kutak kialakítását a Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft. 2011.04.01-én jelentette be a Környezetvédelmi Hatóság részére. A 8. sz. főút Várpalotát elkerülő szakasz építési munkálatainak végeztével, 2017-ben kialakításra került a lerakó új területén 6 db gáz-kiszellőző kút (G13-G18), melyeknek a mintavételezését a már meglévő 12 db gázmonitoring kút mintavételezésével egyidőben végezték el. A Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft. - 19824/2007. ügyszámú, 77408/07 iktatószámú rekultivációs témájú engedélyének 5.07 pontjában előírtaknak megfelelően - a hulladéklerakó-gáz vizsgálatához szükséges mintavételt évente kétszer elvégzi. 2021-ben az első mintavételezés és elemzés július 01-én történt meg, a második pedig november végére tervezett. A 2020. évi második mintavétel december 09-én történt meg.

A mintavételt és a vizsgálatokat a KVI-PLUSZ Környezetvédelmi Vizsgáló Iroda Kft. végezte/végzi. Az átlageredményeket alapul véve a hulladéklerakó-testben a gázképződés - az előző évekhez hasonlóan - összességében ingadozónak mondható.

Diffúz légszennyező forrás

A kommunális hulladéklerakó - helyhez kötött diffúz levegőszennyező forrás - légszennyezésének mértékéről a 2020. évre vonatkozó éves jelentést, a vonatkozó jogszabály szerint 2021. március 31-ig a Veszprém Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztálya részére a Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft. megküldte.

Magassági pontok

A hulladéklerakón történt megfigyelésekről és mérésekről összeállítandó éves jelentéseknek tartalmaznia kell a lerakó hulladéktest szintjének adatait is. A hulladéklerakó területén 2010-ben 6 db pontból álló referenciapont hálózat került kialakításra (MP-1 – MP-6). A ponthálózat 6 magassági ponttal (MP-10 – MP-15) történő bővítésére 2012-ben került sor, amelyek

azonban 2016-ban a 8. sz. főút Várpalotát elkerülő szakaszának építési munkálatai miatt megsemmisültek. 2017-ben a 8. sz. főút Várpalotát elkerülő szakasz építési munkálatainak végeztével kialakításra került a lerakó új területrészen 3 db új magassági pont (SMK1, SMK2, SMK3), valamint a 2016-ban megrongálódott MP-1 magassági pont is kijavításra került, így 2019-ban összességében 9 pont állt rendelkezésre a magasság meghatározásához.

A magassági szinteket a Pannon Geodézia Kft. mérte fel 2020. november 25. és 30. között. Az adatok bizonyítják, hogy a terület konszolidálódása, tömörödése folyamatban van. A 2021. évi mérés november végére tervezett.

Állati eredetű hulladékok

A nem emberi fogyasztásra szánt állati eredetű melléktermékekre vonatkozó állategészségügyi szabályok megállapításáról szóló 45/2012. (V. 8.) VM rendelet alapján a települési melléktermék gyűjtőhely működési szabályzata alapján üzemel. A Veszprém Megyei Kormányhivatal Veszprémi Járási Hivatal Járási Állategészségügyi és Élelmiszer-ellenőrző Hivatala az egykori nem veszélyes hulladéklerakón található állati hulladék gyűjtőhelyet 2013. áprilisban nyilvántartásba vette.

A fent hivatkozott jogszabály egyik lényeges pontja, hogy a települési gyűjtőhelyen összegyűjtött állati eredetű mellékterméket 1. kategóriájúnak kell tekinteni, és így tovább kell szállítani a melléktermék kezelésére engedélyezett létesítménybe. A jogszabály alapján a hulladéklerakón megszűnt a 2. kategória szerinti állati hulladékok bevétele. Várpalotáról az állati hulladékokat továbbra is az ATEV Zrt. szállítja el.

A 8. sz. főút Várpalotát elkerülő szakasz építési munkálatainak lezárultával az állati eredetű hulladékok gyűjtőhelye áthelyezésre került az egykori hulladéklerakó mellett található eb rendészeti telep mellé. A gyűjtőhely a jogszabályi előírásoknak megfelel.

Inert hulladékok

Az inert hulladékok leadására 2021-ben is a Partner-Depónia Hulladékhasznosító Kft. inotai telephelyén (Várpalota 0192/1, 0192/4 a, c hrsz.) van lehetősége a lakosságnak vagy a Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft-től lehet konténert bérelni ezen hulladékok elszállíttatására.

Új szolgáltatások, gépek vonatkozásában a 2021. évi állapotról történő változások leírása

2021-ben a Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft. hulladékgyűjtő tehergépjárművet nem szerzett be és nem vezetett be új szolgáltatásokat az előző évhez képest.

Sütőolaj gyűjtése Várpalotán

Várpalota város is csatlakozott a „CseppetSem!” használt sütőolaj-begyűjtési rendszerhez, így nálunk is megjelentek azok a gyűjtőedények, ahová a lakosság a háztartásokban keletkezett használt sütőolajat és sütőzsiradékot leadhatja. A „CseppetSem!” program keretében korlátlan mennyiségben és zárt csomagolásban (PET-palackban vagy befőttesüvegben) a város 9 pontján adható le nem csak használt sütőolaj, hanem sütőzsír, kókusz- és pálmaolaj.

Gyűjtőhelyszínek:

Újlaky utca Család és Karrierpont előtti szelektív hulladékgyűjtő sziget GPS:47.201386, 18.136500

Városi Piaccsarnok déli oldalánál lévő szelektív hulladékgyűjtő sziget GPS:47.199548, 18.142614

Szabolcska utca déli részénél kialakított szelektív hulladékgyűjtő sziget GPS:47.204472, 18.149867

Kismezsei ABC – nél található szelektív hulladékgyűjtő sziget GPS:47.206564, 18.136816

Bakony utcában lévő szelektív hulladékgyűjtő sziget GPS:47.202329, 18.131362

Erdődy ABC-nél lévő szelektív hulladékgyűjtő sziget GPS:47.198953, 18.129807

Bartók Béla utcában kialakított szelektív hulladékgyűjtő sziget GPS:47.193184, 18.132310

Faluháznál lévő szelektív hulladékgyűjtő sziget GPS:47.200233, 18.176590

Készenléti ltp – Inotai Tagiskola előtt lévő szelektív hulladékgyűjtő sziget GPS:47.207259, 18.204747

A gyűjtött mennyiségekről a szolgáltatást végző Biotrans Kft. minden évben (2022-től kezdődően) összesített jelentést küld Várpalota Város Önkormányzata részére.

II. Természet- és tájvédelem

1. Természetvédelem

Várpalota város közigazgatási területe két nagyobb egységre tagolható a természeti környezet szempontjából is. A Keleti-Bakony egysége a város északi felében határozza meg a földtani, domborzati tényezőkön túl az élővilág képét is. A város déli fele a Sárrét kistájhoz tartozik.

A Keleti-Bakony élővilágának rövid jellemzése az alábbi:

A kistájon belüli nagy különbségekre jellemző, hogy amíg Tés környékén még bükkösök találhatók, addig Várpalota környékén már olyan kevés a csapadék, hogy a zárt erdők kialakulásának feltétele sem biztosított. Emiatt a terület természetes növénytakarásai sokfélék: a Tési-fennsík é-i részén a bükkösök, bükkös sziklaerdők, fajgazdag elegyes tölgyesek fordulnak elő, a D-ies oldalakon (így Várpalota környékén is) a száraz gyepek, elegyes tölgyesek váltják fel, ahol a sziklagyepek, bokorerdők, mészkedvelő és cseres-kocsánytalan tölgyesek is előfordulnak. A meredek falú völgyekben ezek a társulások még jobban összekeverednek, mint a fennsíki részeken. A sziklaerdei fajok azért is kiemelkedőek, mert hazai elterjedésüknek itt található a súlypontja. Jellemző fajok a mohos csitri (*Moehringia muscosa*), a piros madárbirs (*Cotoneaster integerrimus*), a hosszú levelű buvákfű (*Bupleurum longifolium*). További kiemelt fontosságú fajok a cifra kankalin (*Primula auricula*), szürke bogáncs (*Carduus glaucus*), tarka nádtippan (*Calamagrotis varia*). A sziklagyepek fajai a magyar gurgolya (*Seseli leucospermum*), gombos varjúkőröm (*Phyteuma orbiculare*), a keserű pacsirtafű (*Polygala amara*), a kövér daravirág (*Draba lasiocarpa*) és a henye boroszlán (*Daphne cneorum*). A hegyláb felé az erdők egyre nyíltabbá válnak, helyüket inkább a száraz gyepek váltják fel, ezek jelentősebb fajai a kishéscsü hangyabogáncs (*Jurinea mollis*), az ezüstös útifű (*Plantago argenta*), az árvalevelű len (*Linum tenuifolium*). Ennek a tájtípusnak a legszebb példája a Baglyas-hegy. Várpalota környékén a löszös talajra jellemző sztyepek is előfordulnak. A kistáj további jellegzetes lágyszárú fajai (sásfélék vagy a harangláb) mellett, számos védett és veszélyeztetett növényfaj is megtalálható: tarka kosbor,

sömörös kosbor, fehér madársisak, árvalányhaj-fajok, magyar körte. Az özönfajok közül az aranyvessző fajok (*Solidago*), az akác (*Robina pseudoacacia*) a jellemző. Állatvilága is változatos. A gímszarvas, őz, vaddisznó, borz, vörös róka, fácán gyakori e területen. Előfordulnak védelem alatt álló vagy veszélyeztetett állatfajok is. A sokféle lepkefaj mellett az orrszarvúbogár, a hőscincér és a szarvasbogár sem ritka. A térségben rendszeresen táplálkozó és vonuló madarak és a fészkelők együtt közel 130-150 fajba sorolhatók. Ezek közül is kiemelkednek a védett fajok: fehérhátú harkály, fakopáncsok, gyurgyalag, kerecsensólyom, kövirigó, kuvik, szalakóta. Az emlősök közül jelentősek a denevérfajok, a pelék, a mókus, a nyuszt, az ürge, a vadmacska. A tavak környékén is sok védett vagy veszélyeztetett állandó vagy vonuló madár figyelhető meg. Több tóban is megfigyelték vidracsaládok jelenlétét.

A Sárrét élővilágának rövid jellemzése az alábbi:

A délnyugat – északkeleti törésvonalak mentén árkos süllyedéssel keletkezett Balaton és Velencei tó egykor összefüggő vízrendszert alkotott. Az éghajlat szárazabbá válásával és a feltöltődés következtében a vízfelületek különváltak. A két tó között mocsarassá vált, majd kiszáradt területen jött létre a Sárrét. A Kis-Balatonra emlékeztető egykori gazdag vízi és madárvilág a lecsapolások és a mezőgazdasági művelés következtében már elszegényedett. A Sárrét nyugati - a Várpalotai térségbe nyúló – területét mocsársárrét jellemzi. A mocsársárrétek talaja a vízjárásnak erősebben kitett, talajuk tél végén és tavasszal, vízzel telített, nyárra azonban teljesen kiszárad. A levegős viszonyok között szerves-anyag tartalma gyorsan lebomlik, rajta tözegképződés nem figyelhető meg. A térségben egy sajátos élővilágú változata az úgynevezett sédbúzás mocsársárrét fordul elő. Névadó faja a gyeper sédbúza, mely sűrű zombékokat képez. Gyakori a fehér tippán, a pelyhes selyemperje, a réti és kúszó boglárka, valamint sásfajok (réti sás, muhar sás, rókasás). Uralkodó fafajai, a fehér és a törékeny fűz, valamint a fekete nyár. Tipikus erdőtársulásai a fűz-nyár-éger ligetek, a tölgykőris-szil ligeterdők és a pusztai tölgyesek. Cserje szinten gyakori faj a fekete bodza és a kányabangita. Jellemző fűfélék a kék perjés, franciaperjés és a csenkeszes. Az özönfajok közül a bálványfa, a selyemkóró, az akác és a japánkeserűfű-fajok említhetők. A sekély bányatavakban gazdag Sárrét, kiváló élőhelyet biztosít nemcsak a hazai, de az átvonuló gázló és vízi madarak számára is (fehér gólya, szürkegém, szürke cankó, nagyköcsag, vöcsök, kis vízicsibe, nádirigó, stb. Az elhagyott homokbányákban jelentős nagyságú gyurgyalag és partifecske populáció talál fészkelési lehetőséget. A környék gazdag ragadozó madarakban is. Gyakori a barna rétihéja az egerészölyv és a kékvércse. A Sárrét - a madarak mellett - számtalan emlősállatnak biztosít élelmet és búvóhelyet (mezei pocok, mezei nyúl, sün, patkósorrú denevér, vörös róka). A tavak környékén szép számban fordul elő a vízisikló, a mocsári teknős és a barna varangy, gyötrő szúnyog és a szitakötő.

Védett területek:

A természetvédelmi tevékenység törvényi háttérét részben az 1996. évi LIII. a természet védelméről szóló törvény adja, másrészt az ezt kiegészítő rendeletek. A törvény 6. § (2) bekezdés alapján, a tájhasznosítás és a természeti értékek felhasználása során meg kell őrizni a tájak természetes vagy természet közeli állapotát, továbbá gondoskodni kell a tájak esztétikai adottságait és a jellegét meghatározó természeti értékek, természeti rendszerek és az egyedi tájértékek fennmaradásáról.

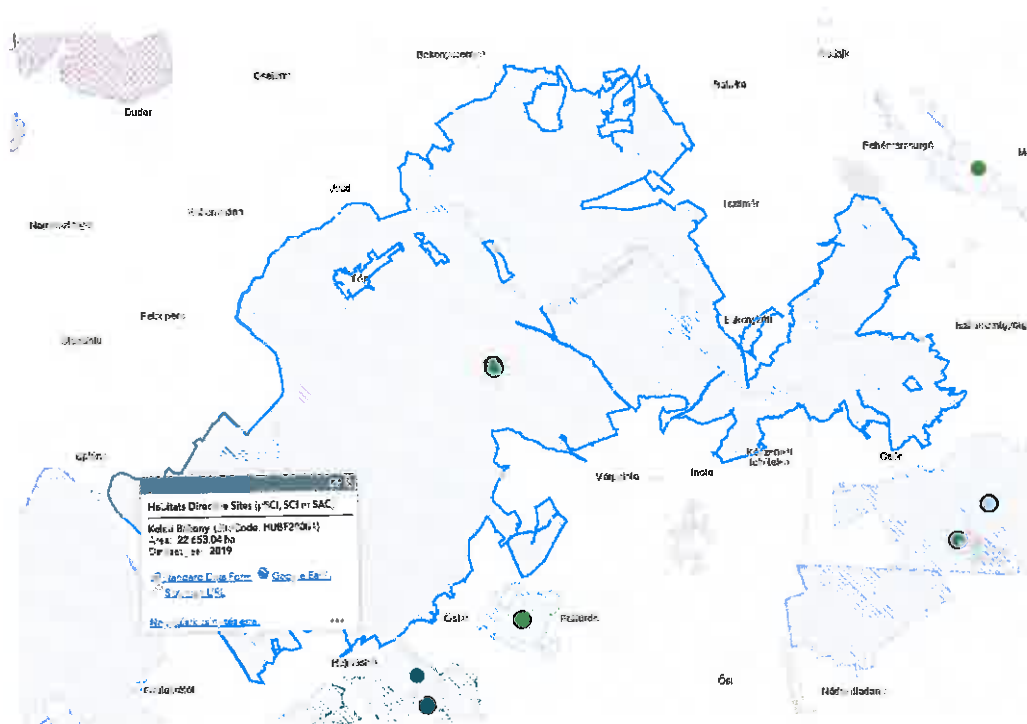
Az 1996. évi LIII. törvény 6. § (2) bekezdés alapján, a tájhasznosítás és a természeti értékek felhasználása során meg kell őrizni a tájak természetes vagy természet közeli állapotát, továbbá gondoskodni kell a tájak esztétikai adottságait és a jellegét meghatározó természeti értékek, természeti rendszerek és az egyedi tájértékek fennmaradásáról. A település nem rendelkezik egyedi tájérték kataszterrel. Ennek elkészítése tovább segítené ezen értékek megóvását. A törvényi szabályozás új elemként a természetvédelem feladatait kiterjeszti a védett területeken, fajokon kívül az ún. "természeti területekre" is, vagyis azon területekre, ahol az emberi beavatkozás nem volt túl jelentős, tehát a területet még természetközeli állapotban lévőnek tekinthetjük. A törvény 15. § (1) (a) pontja szerint ide tartozik például az erdő, gyep, nádas, művelési ágú termőföld.

A történelmileg kialakult természetkímélő hasznosítási módok figyelembevételével biztosítani kell a természeti területek használata és fejlesztése során a táj jellegének, esztétikai, természeti értékeinek, a tájakra jellemző természeti rendszereknek és egyedi tájértékeknek a megóvását.

Az élőhelyvédelmi és a madárvédelmi irányelveket egyesíti magában a Natura 2000 program, melyet az Európai Unió indított a biológiai sokféleség csökkenésének megakadályozására. Ezt a célt olyan védett területek hálózatával kívánja elérni, amelyek az egész kontinens szempontjából legjelentősebb, egyedi vagy veszélyeztetett fajokat és élőhelytípusokat őrzik. A Natura 2000 területekre vonatkozó részletes szabályozást a 275/2004. (X.8.) Kormányrendelet tartalmazza.

Várpalota közigazgatási területének jelentős részén a Keleti-Bakony (HUBF20001) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület található, az alábbi helyrajzi számok érintettek közvetlenül:

013/2, 013/3, 013/4, 013/5, 013/6, 013/7, 014/2, 014/3, 014/4, 014/5, 014/6, 014/7, 014/8, 016/1, 016/2, 016/3, 016/4, 016/5, 016/6, 016/7, 016/8, 016/9, 022/1, 022/2, 022/3, 022/4, 022/6, 022/7, 023, 024/2, 024/3, 024/4, 024/5, 026, 027, 028, 030, 031, 032/2, 032/3, 032/4, 032/5, 032/6, 032/7, 032/8, 034, 035, 037/1, 037/2, 038/2, 038/3, 038/4, 038/5, 039/1, 039/2, 040, 041/3, 041/4, 041/5, 041/6, 041/7, 041/8, 041/9, 041/10, 042, 043, 044/1, 044/2, 044/3, 044/4, 044/5, 044/6, 048, 090/1, 0136, 0151/2, 0151/6, 0151/7, 0151/8, 0151/9, 0151/11, 0151/12, 0151/13, 0151/14, 0151/16, 0151/17, 0151/19, 0152/1, 0152/2, 0153/2, 0154/1, 0154/5, 0154/7, 0154/8, 0154/9, 0154/10, 0154/11, 0157/2, 0157/5, 0157/6, 0157/7, 0157/8, 0157/9, 0158, 0159, 0160/1, 0160/2, 0161/1, 0161/3, 0161/4, 0164, 0165/1, 0165/2, 0165/3, 0165/4, 0165/5, 0165/6

Városunk környékének Natura 2000 területeket az alábbi térképrészlet mutatja be

Kijelölés alapján szolgáló fajok, élőhelyek

Az országos állományhoz viszonyított arány

A: $100\% \geq p > 15\%$,

B: $15\% \geq p > 2\%$,

C: $2\% \geq p > 0\%$,

D: nem jelentős, előfordul

Fajok

Név	Tudományos név	Állomány nagyság (min-max)			átvonuló / gyülekező
		állandó	szaporodó / fészkelő	telelő	
Szent István-szegfű	<i>Dianthus plumarius regis-stephani</i>		2000000 - 2000000 egyed		A
Homoki nőszirm	<i>Iris humilis ssp. arenaria</i>		5000 - 5000 egyed		C

Név	Tudományos név	Állományméret (min-max)			átvonuló / gyülekező
		állandó	szaporodó / fészkelő	telelő	
Fénylő zsoltina	<i>Klasea lycopifolia</i>		12000 - 12000 egyed		A
Sziklai illatosmoha	<i>Mannia triandra</i>		50 - 100 colonies		A
Leánykököröcsin	<i>Pulsatilla grandis</i>		50000 - 50000 egyed		C
Magyar gurgolya	<i>Seseli leucospermum</i>		30000000 - 30000000 egyed		A
Nagy hőscincér	<i>Cerambyx cerdo</i>		-		C
Díszes légivadász	<i>Coenagrion ornatum</i>		-		C
Skarlátbogár	<i>Cucujus cinnaberinus</i>		1000 - 1000 egyed		C
Sárga gyapjasszövő	<i>Eriogaster catax</i>		-		C
Lápi tarkalepke	<i>Euphydryas aurinia</i>		100000 - 100000 egyed		A

Név	Tudományos név	Állománynagyság (min-max)				átvonuló / gyülekező
		állandó	szaporodó / fészkelő	telelő		
Piros kígyószisz	<i>Euphydryas maturna</i>		-			C
Csíkos medvelepke	<i>Euplagia quadripunctaria</i>		-			C
Magyar tarsza	<i>Isophya costata</i>		1000 - 1000 egyed			C
Fstös ősziaraszoló	<i>Lignyoptera fumidaria</i>		10000 - 10000 egyed			A
Nagy szarvasbogár	<i>Lucanus cervus</i>		-			B
Nagy tűzlepke	<i>Lycaena dispar</i>		-			C
Sötét hangyaboglárka	<i>Maculinea nausithous</i>		-			C
Vérfü-hangyaboglárka	<i>Maculinea teleius</i>		300 - 300 egyed			C
Gyászszincér	<i>Morimus funereus</i>		300000 - 300000 egyed			C
Csüngő araszoló	<i>Phyllometra culminaria</i>		10000 - 10000 egyed			B

Név	Tudományos név	Állomány nagyság (min-max)			átvonuló / gyülekező
		állandó	szaporodó / fészkelő	telelő	
Havasi cincér	<i>Rosalia alpina</i>		200000 - 200000 egyed		B
Eurázsiai rétisáska	<i>Stenobothrus eurasius</i>		10000 - 10000 egyed		B
Vöröshasú unka	<i>Bombina bombina</i>		-		C
Sárgahasú unka	<i>Bombina variegata</i>		-		C
Dunai tarajosgöte	<i>Triturus dobrogicus</i>		-		C
Közönséges vidra	<i>Lutra lutra</i>		10 - 10 egyed		C
Molnárgörény	<i>Mustela eversmannii</i>		50 - 50 egyed		C
Nagyfülű denevér	<i>Myotis bechsteinii</i>		1200 - 1200 egyed		B
Hegyesorrú denevér	<i>Myotis blythii</i>		500 - 500 egyed		B
Csonkafülű denevér	<i>Myotis emarginatus</i>		100 - 100 egyed		C

Név	Tudományos név	Állománynagyság (min-max)			átvonuló / gyülekező
		állandó	szaporodó / fészkelő	telelő	
Közönséges denevér	<i>Myotis myotis</i>		500 - 500 egyed		C
Ürge	<i>Spermophilus citellus</i>		5000 - 5000 egyed		C

Élőhelytípusok

Élőhely kódja	Élőhely neve	Kiterjedés (ha)	Borítás (%)
<u>7230</u>	mészkedvelő üde láp- és sásrétek	226,5	1
<u>8210</u>	sziklahasadékok, -falak és törmeléklejtők növényzete	226,5	1
<u>91</u>	éger- és kőrisligetek, puhafás ligeterdők, láperdők	226,5	1
<u>6190</u>	pannon sziklagyepék	2500	1
<u>6210</u>	szálkaperjés-rozsnokos félszáraz gyepék	226,5	1
<u>6240</u>	pannon lejtősztyeppék és sziklafüves lejtők	7248,05	32
<u>6410</u>	kékperjés láprétek	226,5	1
<u>6520</u>	veres csenkeszes rétek és sovány gyepék	226,5	1
<u>8160</u>	sziklahasadékok, -falak és törmeléklejtők növényzete	226,5	1
<u>8310</u>	nem látogatható barlangok		1
<u>3260</u>	gyors áramlású vízfolyások hínárnövényzete	226,5	1
<u>40A0</u>	kontinentális sziklai- és sztyeppcserjések	226,5	1
<u>9130</u>	szubmontán és montán bükkösök	1812,01	8
<u>9150</u>	sziklai bükkösök, sziklai hárserdők és hársas-berkenyész	226,5	1

Élőhely kódja	Élőhely neve	Kiterjedés (ha)	Borítás (%)
	sziklaerdők		
<u>9180</u>	törmeléklejtő- és szurdokerdők	226,5	1
<u>91G0</u>	pannon gyertyános-tölgyesek	906,01	4
<u>91H0</u>	pannon molyhos tölgyesek	3397,52	15
<u>91M0</u>	pannon cseres-tölgyesek	4077,03	18

A nemzeti ökológiai hálózatnak szintén kiemelt feladata van, ugyanis a kis kiterjedésű természetközeli területek hosszú távon, elszigetelten, a folyamatos külső természetromboló hatások közepette nem képesek biodiverzitásukat, fajgazdagságukat fenntartani, ezért szükséges a természetvédelmi szempontból értékes területeket egységes ökológiai rendszerbe kapcsolni, és ezáltal természeti értékeik megőrzését elősegíteni. Az ökológiai hálózat biztosítja az élőhelyek, életközösségek konkrét védelmén túl a közöttük lévő biológiai kapcsolat megőrzésének, fejlesztésének, rekonstrukciójának hátterét. A Nemzeti Ökológiai Hálózat szintjeit az alábbi definíciók segítségével mutathatjuk be.

A Nemzeti Ökológiai Hálózat

Az országos területrendezési tervben megállapított övezet, amelybe az országos jelentőségű természetes, illetve természetközeli területek és az azok között kapcsolatot teremtő ökológiai folyosók egységes, összefüggő rendszere tartozik, és amelynek részei a magterületek, az ökológiai folyosók és a pufferterületek. A nemzeti ökológiai hálózatnak szintén kiemelt feladata van, a kis kiterjedésű természetközeli területek ugyanis hosszú távon, elszigetelten, a folyamatos külső természetromboló hatások közepette nem képesek biodiverzitásukat, fajgazdagságukat fenntartani, ezért szükséges a természetvédelmi szempontból értékes területeket egységes ökológiai rendszerbe kapcsolni, és ezáltal természeti értékeik megőrzését elősegíteni. Az ökológiai hálózat biztosítja az élőhelyek, életközösségek konkrét védelmén túl a közöttük lévő biológiai kapcsolat megőrzésének, fejlesztésének, rekonstrukciójának hátterét. A Nemzeti Ökológiai Hálózat szintjeit az alábbi definíciók segítségével mutatjuk be.

Magterület

A kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben megállapított övezet, amelybe olyan természetes vagy természetközeli élőhelyek tartoznak, amelyek az adott területre jellemző természetes élővilág fennmaradását és életkörülményeit hosszú távon biztosítani képesek és számos védett vagy közösségi jelentőségű fajnak adnak otthont.

Ökológiai folyosó

A kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben megállapított övezet, amelybe olyan területek (többnyire lineáris kiterjedésű, folytonos vagy megszakított élőhelyek, élőhelysávok, élőhelymozaikok, élőhelytöredékek, élőhelyláncolatok) tartoznak, amelyek döntő részben természetes eredetűek és amelyek alkalmasak az ökológiai hálózathoz tartozó egyéb élőhelyek (magterületek, pufferterületek) közötti biológiai kapcsolatok biztosítására.

Pufferterület

A kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben megállapított övezet, amelybe olyan rendeltetésű területek tartoznak, melyek megakadályozzák vagy mérséklék azoknak a

tevékenységeknek a negatív hatását, amelyek a magterületek, illetve az ökológiai folyosók állapotát kedvezőtlenül befolyásolhatják vagy rendeltetésükkel ellentétesek. Az alábbi térképen az ökológiai hálózat várpalotai elemeit mutatjuk be. Az ábrán látszik, hogy magterületi besorolás pufferterületek és ökológiai folyosók egyaránt találhatóak a város területén.

Az ökológiai hálózat várpalotai elemei Forrás: TIR (Természetvédelmi Információs Rendszer)

2. Várpalotai homokbánya természetvédelmi terület

Várpalotai homokbánya természetvédelmi terület (Szabó-féle homokbánya) földtani természeti értéként, a magyarországi miocén képződményeken belül, a kora-bádeni korú homokösszlet az egykori tengerparton a hullámverés által felhalmozott puhatestűek (elsősorban csigák és kagylók) kiváló megtartású vázmaradványainak egyedülálló lelőhelye. Az itt előforduló több mint 400 puhatestű fajon kívül közel 100 foraminifera (mészvázas egysejtű) fajt is találtak a homokban. Mint különleges jelentőségű ősmaradvány lelőhely és egyben geológiai alapszelvény kapott védelmet. A Várpalotai homokbánya természetvédelmi terület legfőbb értékét ez a hazai viszonylatban egyedülálló ősmaradvány-együttes jelenti. A védett feltárás ezidáig elsősorban tudományos (öslénytani és rétegtani) és felsőoktatási célokat szolgált, azonban a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság (továbbiakban: BfNPI), mint kedvezményezett a KEHOP konstrukción belül, sikeresen pályázott - a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény alapján kiemelt természetvédelmi védettséggel rendelkező - Várpalotai homokbánya Természetvédelmi Terület átfogó megújítására, egy mindenki számára elérhető geológiai bemutatóhely kialakítására.

A Várpalotai Homokbánya TT területe – a BfNPI által koordinált - a „Földtani örökségünk védelme és bemutatása a Bakony–Balaton Geoparkban” elnevezésű, KEHOP-4.1.0-15-2016-00038 azonosító számú projekt egyik beavatkozási helyszíne. A teljes projekt célja a BfNPI által alapított és fenntartott Bakony–Balaton UNESCO Globális Geopark területén található különböző földtudományi természeti értékek védelme és bemutatathatóságának növelése.

A projekt munkálatai során helyreállításra kerül a leromlott állapotú deszkákból álló védőkorlát és az azt tartó oszlopok, megvalósul a kerítés cseréje és meghosszabbítása is. A teljes védőtető felújítása is megtörténik a tartó lábak közötti vékony takarólapok cseréjével, és a funkcióját jelenleg nem ellátó vízelvezető árok rekonstrukciójával. A beavatkozások során a védett feltárás és környékének kíméletes megtisztítása (megtelepedett növényzet, gyökerek eltávolítása stb.) is elvégzésre kerül a jó láthatóság, a bemutatathatóság és a földtudományi kutatási cél érdekében.

A földtudományi természeti értékek természetvédelmi célú bemutatása érdekében egy tanösvényt alakítanak ki 217 méteres szakaszon, összesen hét állomással és hét darab interaktív táblával. A tanösvény az alapszelvény ismertetésén túl, további látnivalóként – egy regionális kőpark formájában – a környék kőzettípusait, köztük kovásodott fatörzseket, illetve jellemző ősmaradványok makettjeit is bemutatja majd, melyek telepítése már megtörtént. A tanösvény nyomvonalán kellő mértékű cserje-, és bozótirtást is elvégzik, valamint a csoportos szakvezetésekhez és programokhoz erdei bútorokat helyeznek ki. A munkálatok előre láthatóan 2022. június 30. napjáig készülnek el.

A BfNPI álláspontja szerint, a fejlesztés növelni fogja nem csupán az érintett természetvédelmi terület, hanem a környezete presztízsét és elismertségét is, valamint méltó módon járul hozzá a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság által alapított és fenntartott Bakony–Balaton UNESCO Globális Geopark ismeretterjesztéssel és geoturizmussal kapcsolatos céljainak a megvalósításához.

3. Ex Lege források

A Várpalota, Inota városrésztől északra található, az emelkedő karsztvízszint hatására látványosan megerősödő fakadó források (Ihar- és Sár, vagy Téglás-forrás) ügyében

Önkormányzatunk folyamatos kapcsolatban áll a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatósággal. (A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény erejénél fogva ezen források védelem alatt állnak, védelmükkel a hatáskörrel rendelkező Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság foglalkozik.)

Az Igazgatóság elkészítette a forrás csoportok felmérését és a védelmükhöz szükséges tervezési területek poligonjait is. Munkatársaik felvették a kapcsolatot a terület tulajdonosaival és folyamatosan vizsgálják a források, mint ex lege védett természeti emlékek állapotát, illetve az erre hatást gyakorló területhasználatot. Az Igazgatósággal folytatott egyeztetések alapján megállapítható, hogy források környezeti állapota továbbra is kedvező irányú.

© 2020 Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság / Székely Barnabás

4. Városi zöldterületek kezelése

Várpalota város zöldterületeinek fenntartását a Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft. végzi. Gyepkarbantartást a kiemelten kezelendő, mintegy 104 689 m² területen, évente legalább 10 alkalommal, a belterjesen kezelendő 413 403 m² területen, 6 alkalommal végez a Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft. Fentiekén túl városunk parkjaiban 1415 m², valamint a Készenléti lakótelepen 147 m² nagyságú területen található egy- illetve kétnyári virágokkal beültetett ágyások, melyek fenntartási munkálatait szintén a Kft. végzi. Cserjék 2250 m² felületen és 3015 folyóméter hosszban, valamint rózsaaágak karbantartására 120 m² területen került sor az idei esztendőben is.

Városunkban az elmúlt időszakban - Várpalota Város Jegyzőjének engedélyével - kivágásra került fák pótlása - melyre jogszabály szerint egy év áll rendelkezésre – folyamatos volt, mely alapján - a megjelölt időszakban - Várpalota város területén 41 db *Fraxinus Ornus* Mecsek (virágos gömbkőris) került elültetésre.

Fraxinus ornus 'Mecsek' / Gömb kőris

A TOP-2.1.2-15 „Zöld város kialakítása” elnevezésű projekt keretén belül összesen 362 db többször iskolázott, koros, előnevelt, lombos fa, 6599 db cserje, 8432 db évelő növény és 1600 db hagymás növény került elültetésre. A szakértők által elkészített faültetési és kivágási

jegyzék szerint az őshonos és kultúrtörténetileg meghatározó tölgy, kőris, szil, hárs, illetve többféle díszkörte fa telepítése történt meg az elmúlt esztendő során. A vár mögötti Thury téren új zöldfelület létesült, az egykori Rejcsúrnál pedig egy intenzív városliget jött létre.

Az elmúlt évek gyakorlatához hasonlóan a kandeláberekben ismét elhelyezésre kerültek a városképhez már hozzátartozó muskátlik.

Az idei esztendőben is megtörtént a közterületeken található gesztenyefák permetezése. A permetezést az idei év során (kettő alkalommal) a Növényvédő és Kártevőirtó Kft. végezte a Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft. megbízásából. Felhasználásra kerülő szerek: Topas 100 EC, Vektafid A, Mospilan 20 SG.

Az elhanyagolt, gazos, gondozatlan ingatlanok tekintetében Várpalota Város Jegyzője 2 alkalommal szólított fel ingatlantulajdonosokat kaszálásra, gyommentesítésre. A felszólításnak a tulajdonosok maradéktalanul eleget tettek.

5. Közterületen, önkormányzati tulajdonban lévő ingatlanon elhagyott hulladékok kezelése

- Várpalota Város Önkormányzata a Belügyminisztérium - "Tisztítsuk meg az országot!" elnevezésű pályázat keretéből - Várpalota Város Önkormányzata számára megítélt, 6.906.641.-Ft vissza nem térítendő támogatásából felszámolta a 0338/42 hrsz.-ú, Várpalota külterületén található, Cseri parkerdő, valamint az Inota-Várpalota közötti, 0126/4 hrsz.-ú saját tulajdonú csapadékvíz árok (vízmosás) területén évek óta halmozódó illegális hulladéklerakókat.

Az 506982 azonosítószámú projektből - a Várpalotai Közszolgáltató Nonprofit Kft. bevonásával - két, hulladékkal rendkívül szennyezett területen, ezen belül pedig több, mint tíz helyszínen végeztük el az illegálisan elhelyezett hulladék összegyűjtését.

A 429 808 m² területen, több, mint 125 m³, jellemzően lakossági, vegyes hulladék összegyűjtését - tekintettel a gazdag élővilágra is - első sorban kézi erővel végeztük. Önkormányzatunk a terület megközelítését szolgáló útterületre sorompókat helyezett el.

Ugyanczen pályázati forrásból - az IFKA Iparfejlesztési Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság (a továbbiakban: IFKA) 2020.10.22. napján újabb pályázati felhívására - az illegális hulladék lerakás megelőzése érdekében, egy új vagyonvédelmi kamerarendszer kialakítására nyújtottunk be pályázatot. Támogató a pályázatot elbírálta és támogatásra alkalmasnak minősítette. A támogatásból a várpalotai, 0338/42 hrsz.-ú, Cseri-parkerdő területén fejlett intelligenciával rendelkező, vagyonvédelmi kamerák (speed dome) kerültek telepítésre, melyek objektumkövetési funkciójuk révén automatikusan követni tudják az észlelt személyek és járművek mozgását. A kamerák telepítésének célja, az illegális hulladéklerakás megelőzése, az elkövetők felderítése a parkerdő területén.

- Várpalota Város Önkormányzata a lakossággal közösen (lakossági kezdeményezésre) az idei esztendőben is több - önkormányzati területen található - illegális lerakót szüntetett meg. A közterület-felügyelők munkája, valamint a lakosság összefogásának hatására az illegális hulladéklerakások feltárása, megszüntetése és felszámolása folyamatos. Az akciók közül kiemelkedő a véderdők területén a Tési-dombi Garázsszövetkezettel - az őszi és tavaszi időszakban is - folytatott közös munka.

Fentiekén túl, városunk közigazgatási területén – Várpalota Város Önkormányzatát érintő ügyben - 4 esetben került sor elhagyott hulladékok ügyében intézkedésre, melynek következtében valamennyi illegális hulladéklerakó megszüntetésre került.

Továbbra is gondot okozott a társasházi szemétygyűjtő konténerok mellett elhelyezett illegális hulladék, mely a társasházak felelősségi körébe tartozik. Ennek felszámolása érdekében Önkormányzatunk - a települési szilárd hulladék kezelésével kapcsolatos közszolgáltatásról szóló 41/2010. (XI. 30.) önkormányzati rendelet 7. § (1) bekezdésének felhatalmazása alapján – a közterület-felügyelők folyamatos ellenőrzése mellett folyamatosan megteszi a szükséges lépéseket. A társasházak övezetekben, 2021 esztendőben is megszervezésre került

lomtalanítás ellenére sajnos továbbra is kijelenthető, hogy nem csökken a konténerok mellé elhelyezett hulladékok mennyisége.

A probléma megoldását elősegíti a folyamatban lévő, hulladékgazdálkodási rendszer fejlesztése Várpalota város területén, különös tekintettel az elkülönített hulladékgyűjtési, szállítási és előkezelő rendszerre elnevezésű KEHOP-3.2.1-15-2017-00030 azonosítószámú projekt 2022. esztendő első negyedévére történő megvalósulása. A projekt keretében kiépítésre kerülő hulladékudvar területén hulladékgyűjtő edényeket, hulladékgyűjtő gépjárműveket tervezünk beszerezni, mely segítségével az egyéb elkülönített-, lom-, veszélyeshulladékok gyűjtését folyamatosan tudjuk biztosítani a lakosok részére.

III. Szennyezett és roncsolt területek

A környezetvédelmi, természetvédelmi, vízvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szerveknél a környezet terhelésével és a környezet állapotával kapcsolatban számos adat áll rendelkezésre. Ezek egy része a területi szervek saját méréseiből, másik része a környezethasználók jogszabályi előírások alapján tett adatszolgáltatásaiból származik. Az adatok központi számítógépes adatbázisba kerülnek olyan módon, hogy a méréseket végző, valamint az adatszolgáltatásokat feldolgozó szervek az Agrárminisztérium által üzemeltetett informatikai rendszerhez kapcsolódva közvetlenül a központi adatbázisba viszik fel az adatokat. Ez a rendszer az Országos Környezetvédelmi Információs Rendszer (OKIR).

A felszín alatti vizek szemünk előtt rejtve léteznek, mozognak, gyarapodnak, fogynak, szennyeződnek. A felszín alatti vizek mozgása lassú, így az említett folyamatok is lassan játszódnak le, következményeiket gyakran csak hosszú idő elteltével tapasztaljuk. Ilyen esetben a jó állapot teljes mértékű helyreállítása, amellet, hogy nagy költséggel jár, sok esetben már nem is lehetséges. Ezért különösen fontos, hogy óvjuk a felszín alatti vizeket és mindent megtegyünk a káros folyamatok megelőzése érdekében.

A felszín alatti víz, ill. a földtani közeg szennyeződése esetén a felszín alatti víz és a földtani közeg tisztítását kármentesítésnek nevezzük. A fent hivatkozott adatbázisból információt kaphatunk arra vonatkozóan, hogy hol, milyen szennyezőanyagokra végeznek kármentesítést, és az mely szakaszban tart.

Az előző évekhez képest (2018-2020) érdemi változás nem történt. A 4157 hrsz. MAL egykori veszélyes hulladéklerakó (1952-1967 vadlerakó) területén a MAL Magyar Alumínium Termelő és Kereskedelmi Zárkörűen Működő Részvénytársaság "f.a." tovább folytatja a 17 db monitoring kút rendszeres vizsgálatát. A kutak 2021 esztendőben végzett vizsgálati eredményei azt mutatják, hogy továbbra sem figyelhető meg növekedő tendencia, érdemi változás az egykori „vadlerakó” hulladéktest mozgásában és a szennyezettség mértékében.

A szennyezett és a potenciálisan szennyezett területek kármentesítési kötelezettsége és azok nyomon követése a terület tulajdonosát és/vagy a szennyezés okozóját terheli. Tekintettel arra, hogy az érintett területek egyike sem önkormányzati tulajdonú, a város költségvetéséből nem kell kármentesítést megvalósítani. A szennyezett területek közvetlen hatással vannak a város környezeti állapotára, ezért Önkormányzatunk továbbra is figyelemmel kíséri majd a területek sorsát!

IV. Környezet-egészségügy

Dr. Medgyasszay Balázs Zsigmond pulmonológus főorvos által Várpalota Város Önkormányzata részére megküldött tájékoztatás szerint, a 2021. október 1. napján

rendelkezésre álló adatok alapján az új nyilvántartásba vett (változás) légzőszervi betegek száma az alábbiak szerint alakult. A releváns kórformák szerinti, alább bemutatott táblázat tartalmazza az előző évhez viszonyított, fontosabb epidemiológiai (új) adatokat.

	2017	2018	2019	2020	2021
Asthma bronchiale allergiás	15 fő	13 fő	14 fő	6 fő	7 fő
Asthma bronchiale nem allergiás	12 fő	11 fő	8 fő	7 fő	9 fő
Rhinitis allergica	21 fő	32 fő	46 fő	18 fő	29 fő
Obstruktív bronchitis	29 fő	38 fő	44 fő	18 fő	5 fő
Primer hörgőrák nem kis sejt	11 fő	15 fő	15 fő	11 fő	13 fő

A korábbi évek során az összesített epidemiológiai adatok az alábbiak szerint alakultak:

Kórformák	2013 évben	2014 évben	2015 évben	2016 évben
Krónikus obstruktív légúti betegség /COPD/	920 fő	986 fő	1065 fő	1138 fő
Asthma bronchiale	1367 fő	1992 fő	2055 fő	2103 fő
Új primer hörgőrák	24 fő	26 fő	56 fő	27 fő
Rhinitisz allergica (Allergiás nátha)	3328 fő	3366 fő	3421 fő	3476 fő
Új rhinitis allergica (Allergiás nátha)	64 fő	38 fő	55 fő	54 fő

A PULMONOLÓGIAI HÁLÓZAT ELMÚLT ESZTENDŐRE VONATKOZÓ EPIDEMIOLÓGIAI ADATAI

„ASZTMA

Az asztma az egyik leggyakoribb krónikus betegség, amely világszerte 334 millió embert érint. A betegek által jelzett, orvos diagnosztizálta asztma előfordulása átlagban 4,3%, a különböző országok között azonban nagy különbségek vannak. Az asztma epidemiológia meghatározását terminológiai pontatlanságok, az asztma diagnózisának értelmezése körüli bizonytalanságok nehezítik. Az asztma specifikus definíciója máig hiányzik; a szaknyelv egyaránt asztmának nevezi a reverzibilis légúti obstrukcióval, bronchialis hiperreaktivitással járó, sok esetben enyhe, természetes lefolyása során esetleg spontán gyógyuló, máskor a rendelkezésre álló kezeléssel nem kontrollálható, akár progresszív funkcióvesztéssel is járó, súlyos kórformákat. A ma asztmaként definiált betegség egy olyan szindrómának vagy szindrómák összességének tekinthető, melyben a fenotípusok, - tehát a betegség klinikai dimenzióinak megfigyelése alapján leírt betegcsoportok - között jelentős átfedések vannak. Ezen heterogén betegcsoportot leíró, általánosan elfogadott asztma definíciók (NIH/WHO, GINA) összetettségük révén alkalmatlanok epidemiológiai felmérésekhez. A felmérésekben jellemző asztma tünetként legtöbbször a „sípoló” légzés szerepel, ugyanakkor a szubjektív

panaszokra alapozott felmérések hamis eredményeket szolgáltathatnak. Felnőttkorban, minden bizonnyal a legtöbb hibát a COPD elkülönítése jelenti.

A betegség gyakorisága a fejlett országokban a legmagasabb (pl. Ausztrália 21,0%) és a fejlődő országokban a legalacsonyabb (pl. Kína 0,2%). A betegség előfordulása valószínűleg jelentősen alábecsült azokon a helyeken, ahol az asztma gyógyszerek nem hozzáférhetőek, és a betegek nehezen jutnak orvosi ellátáshoz. A hazai asztma epidemiológiai adatok valójában nyilvántartási számok, a tüdőgondozói hálózatban asztma diagnózissal regisztrált felnőtt betegeket fedik. Ezekből a valós epidemiológiai helyzetre csak következtetni lehet. Az asztma mortalitással kapcsolatos adataink még ennél is nehezebben értékelhetők. A nyilvántartott asztmások aránya Európában 5-7% körül mozog.

RHINITIS ALLERGICA

A tüdőgondozókban az asztma mellett nyilvántartott másik nagy betegcsoport az allergiás rhinitis, amely nem ritkán társbetegségként jelenik meg. A rhinitises megbetegedések pontos hazai előfordulására és morbiditására nem lehet következtetni, tekintve, hogy a betegség igazolásában és gondozásában több szakterület (fül-orr-gégészet, allergológia) is érintett, továbbá ismert, hogy a rhinitises betegek egy része nem fordul orvoshoz. Az allergiás rhinitis epidemiológiai felmérésekből ismert valódi hazai prevalenciája átlagosan 10% körüli lehet. A rhinitis elleni gyógyszerek felírhatóságának 2009-es változása nyomán, jelentősen csökkent a tüdőgondozói hálózatban regisztrált új esetek száma.

COPD

A londoni postások körében végzett, a krónikus dohányzás és légzésfunkció összefüggését vizsgáló tanulmányát több, mint 40 évvel ezelőtt közölték. A tanulmány szerint a dohányfüstre érzékenyek 12%-ot kitevő körében kóros gyulladással alakul ki a légutakban. Mindez a tüdőfunkció öregedéssel járó hanyatlását gyorsítja (átlagosan megkettőzi az évi élettani FEV1-csökkenés mértékét), az előrehaladott légúti obstrukciót, az egyre súlyosbodó nehézlégzést, és változó gyakorisággal, a panaszok akut fellángolását okozza. Az ún. Fletcher-Peto paradigmát azonban számos újabb eredmény módosította: a dohányzás mellett, főként a fejlődő világban, a főzésre, fűtésre használt biomassza füstje is létrehozta a COPD-szindróma egy fenotípusát.

A COPD előfordulási gyakorisága a világ különböző pontjain jelentősen eltérnek egymástól. Az adatok széles szórását, leginkább a COPD diagnosztikus kritériumainak eltérései magyarázzák. A különböző patológia folyamatok ellenére a COPD klinikai képe meglepően egységes: terhelésre fellépő progresszív légszomj, fokozatosan csökkenő fizikai terhelhetőség a vezető panaszok. A hazai diagnosztikus irányelv a COPD-t részlegesen reverzibilis, krónikus, obstruktív tüdőbetegségnek tartja. A légúti áramlási ellenállás-fokozódás a légutak és/vagy alveolusok szövetkárosító gázok és részecskék inhalációja okozta károsodásának a következménye. A hazai epidemiológiai változások, az előző évvel összehasonlítva, kicsik: a nyilvántartott COPD-s betegszám az elmúlt 5 évben stagnál. Már nincs a nemek között értékelhető különbség. A megyei incidenciában változatlanul Vas megye mutatja a legalacsonyabb értéket (mögötte, nagyjából azonos incidenciával, Győr-Moson-Sopron, Hajdú-Bihar, Pest, Csongrád, Veszprém, Fejér megyék következnek), míg a legmagasabb értékeket Jász-Nagykun-Szolnok, Bács-Kiskun, Baranya, Heves és Borsod-Abaúj-Zemplén megyékből jelentették.

COPD prevalencia – azaz a betegségben szenvedő egyének aránya (előfordulási gyakorisága) a teljes népességben - megyei eloszlása

TÜDŐRÁK

A Nemzeti Rákregiszter és a KSH halálozási statisztikája alapján mintegy tízezerre tehető a tüdőrák incidencia reális számadata, ami az utóbbi években stabilizálódott. Az elmúlt évek a tüdőrák menedzselését tekintve mérföldkönek tekinthetők. Szinte hónapról, hónapra változnak a tüdőrák kezelésével kapcsolatos információk. Az eddigi mostohagyerek szerepből már kitörték a tüdőrák komplex kezelésének lehetőségei. Ezt egyrészt azzal indokolhatjuk, hogy az európai alacsony dózisu sugárterheléssel járó natív mellkasi CT-vel történt több ezres rizikócsoporthoz képest a kontroll csoportba tartozók tüdőrák szűrővizsgálata fényszerűen igazolta a kontroll csoportba tartozók tüdőrák mortalitás csökkenését megerősítve a korábbi amerikai szűrővizsgálat eredményeit. A hazai éves, mellkasröntgen vizsgálattal történő szűrővizsgálatok, bár nem evidencia értékűek a tüdőrák szűrését illetően, numerikusan a tüdőrák korai felfedezésének egyik eszközét jelentik. Másrészt a terápiás lehetőségeink tárházának növekedése is jelzi az egyértelmű előrelépést. A kissejtes tüdőrákban evidenciává vált az immunterápia és a citotoxikus kemoterápia kombinálásának nagyobb hatékonysága a hagyományos kemoterápiához képest. Ez az előny még csak hónapokban mérhető, de reménykedünk abban, hogy a kissejtes tüdőrák heterogenitását is figyelembe véve a személyre szabott kezelésnek a kiszélesítésével, az újabb és újabb kombinációknak a terápiába történő beépítésével tovább javulnak az eredmények.

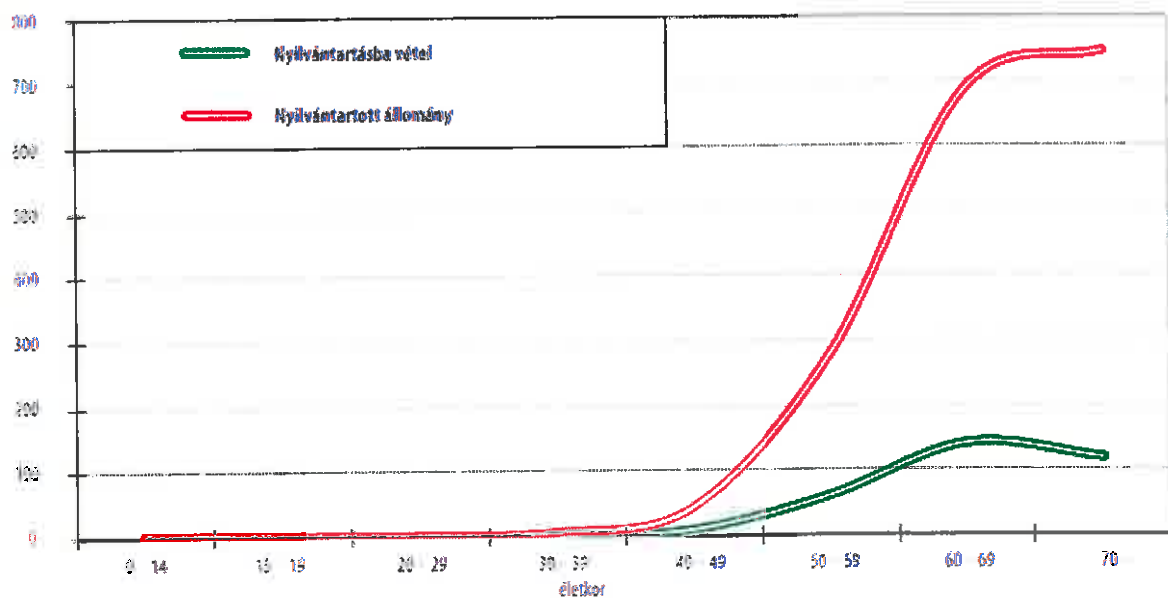
A nemek megoszlása tekintetében a tendencia is fennáll. Míg 1980-ban a férfi nő arány 84% vs. 16% volt, addig az elmúlt esztendőben 56% vs. 44%. A hörgőrák tekintetében adott időtartam alatt előforduló új esetek gyakorisága szempontjából a legrosszabb eredmény sajnos Veszprém és Fejér megyében van. (Bár a megyénkénti, illetőleg régiókénti különbségek értelmezése vitatott, melynek lehetnek adminisztratív okai is.) A magas női arány követi a fejlett világ tendenciáját, s a nemek közötti arány lassan kiegyenlítődik. Az életkori adatok konzekvensek, 40 év alatt elvétve fordul elő, 60 és 69 év között tetőzik. Az összességében

javuló tendenciák ellenére a nemzetközi összehasonlításban sajnálatos vezető pozíciót jelentenek hazánk számára mind a tüdőrák előfordulási, mind pedig a halálzási aránya tekintetében.”

Hörgőrák incidencia (egy adott időtartam alatt újonnan keletkező esetek gyakorisága) területi megoszlása

Hörgőrák koresoportos megoszlása

V. Vízelvezetés, vízellátás, szennyvíztisztítás

Az ivóvíz ellátási, szennyvízelvezetési, szennyvíztisztítási feladatait a Bakonykarszt Zrt. végzi településünkön. A 2021 évben végrehajtott fejlesztések, felújítások az alábbiak szerint alakultak:

Megvalósult új vízbekötések száma: 7 db

Megvalósult új szennyvíz csatlakozások száma: 3 db

Lakosságot érintő fejlesztések: 16 db bekötés felújítás történt az ivóvíz hálózaton

3 db bekötés felújítás történt a szennyvíz hálózaton

2021 esztendőben az ivóvíz hálózatot érintő rekonstrukciók:

- *Várpalota, Szabolcska M. u. új telekosztás:*

200 KPE 176 fm

315 KPE 108 fm

110 KPE 371 fm

90 KPE 428 fm

32 KPE 27 fm

25 KPE 360 fm

A rekonstrukció során megszűnt:

200 AC 124 fm

300 AC 108 fm

- *Várpalota, Szabolcska M. u (színes házak) vízbekötés:*

90 KPE 124 fm

A rekonstrukció során megszűnt:

100 A 124 fm

- *Várpalota, Zöld város projekt*

Katolikus templomnál

300 KPE 31 fm

Árpád u. hídnál

300KPE 29fm

- *Várpalota, Waldstein u. parkoló*

63 KPE 26 fm

A rekonstrukció során megszűnt:

50A 26 fm

- *Várpalota, Pacsírta u. 27 db vízbekötés*

25 KPE 289 fm

A rekonstrukció során megszűnt:

3/4A 289 fm

- *Várpalota, Tanuszoda*

200 KPE 5 fm

A rekonstrukció során megszűnt:

300AC 133 fm

- *Várpalota, Munkácsy M. u.*

110 KPE 80 fm

- *Várpalota, Készenléti ltp.*
160 KPE 52 fm
90A 128 fm

- *Várpalota, Mátyás kir. u.*
160 KPE 575 fm
110 KPE 80 fm
63 KPE 70 fm
40 KPE 100 fm
A rekonstrukció során megszűnt:
200 AC 160 fm
100 AC 110 fm
50 AC 103 fm

- *Várpalota, 0187/6 hrsz.-ú ingatlan*
90 KPE 43 fm

2021 esztendőben a szennyvízrendszert érintő rekonstrukciók:

- *Várpalota, Szabolcska M. u. új telekosztás*
200 KGPVC 757 fm
160 KGPVC 180 fm

- *Várpalota, Szabolcska M. u (színes házak) szennyvízbekötés*
200 KGPVC 95 fm
A rekonstrukció során megszűnt:
20B 95 fm

- *Várpalota, Waldstein u. parkoló*
200 KGPVC 35 fm
A rekonstrukció során megszűnt:
20B 35 fm

A Bakonykarszt Zrt. tervei szerint befejeződnek a Várpalota, Trianon Múzeumhoz tartozó tűzivíz és locsolóvíz bekötések elkészítése.

Az ivóvízminőségben az elmúlt időszakban változás nem történt. Az ivóvízminőségre vonatkozó főbb adatok az alábbiak szerint alakultak:

	Átlagérték településre		Határérték	
Ammónium-ion	< 0.02	mg/L	0.20	mg/L
Fajl. el. vezetőképesség (20 °C)	639.91	µS/cm	2500	µS/cm
Kalcium	88	mg/L	-	mg/L
Kálium	1	mg/L	-	mg/L
Kémiai oxigénigény (KOI ps)	0.4	mg/L	3.50	mg/L
Klorid	3	mg/L	100	mg/L
Magnézium	42.3	mg/L	-	mg/L
Mangán	< 0.02	mg/L	0.05	mg/L
m-lúgosság	8	mmol/L	-	mmol/L
Nátrium	3	mg/L	200	mg/L
Nitrát	5	mg/L	50	mg/L
Nitrit	< 0.01	mg/L	0.10	mg/L
Összes keménység	22	nk ^o	>5 és <35	nk ^o
pH	7.54	-	>6.50 és <9.50	-
Szulfát	17	mg/L	250	mg/L
Vas	< 0.03	mg/L	0.20	mg/L

Az aktuális részletes adatok a Bakonykarszt Zrt. honlapján (https://bakonykarszt.hu/hu/water_quality?region_city=401) megtalálhatók.

VI. Levegő állapota

A levegőszennyezettség kialakulása összetett, több befolyásoló tényezőtől függő folyamat. A kibocsátott légszennyező anyag mennyisége mellett meghatározóak a szennyező anyagok fizikai kémiai tulajdonságai, egymással való kölcsönhatásuk, a kibocsátás talajszinttől mért magassága, az adott terület domborzati viszonyai, beépítettség és a meteorológiai körülmények is. A sok befolyásoló tényező miatt egyforma nagyságú emisszió esetén a település területein térben és időben is jelentősen eltérő levegőszennyezettség alakulhat ki. Az egyes meghatározó tényezők némelyike csak kismértékben, vagy egyáltalán nem befolyásolható.

A levegőszennyezettség kedvező változását célzó intézkedések döntően a légszennyező anyag kibocsátások, a közlekedési, ipari, háztartási emissziók csökkentésére irányulnak, attól

függően, hogy az adott területen mely kibocsátási forma határozza meg elsődlegesen a terheltséget.

A gépjárműforgalom a kialakuló levegőszennyezettség tekintetében az egyik meghatározó tényező, amely a sűrűn beépített, nehezen átszellőző, jelentős gépjárműforgalmat lebonyolító területeken okoz az emberi egészségre káros, egészségügyi határérték feletti levegőszennyezettségi szinteket.

A gépjármű közlekedés okozta levegőszennyezettség csökkentése szempontjából fontos fejlesztést jelentett a 2018. közepén átadásra került elkerülő út, mely a belterületen áthaladó 8. számú főút jelentős forgalmát a városon kívülre terelte.

Az elkerülő út átadását követően a kisvárosias gépjárműforgalom miatt a belterületi utakon (kevés kivétellel, rövid időszakokat leszámítva) nem alakulnak ki hosszan tartó torlódások, dugók. Meg kell jegyezni azonban, hogy az elmúlt esztendőknél során jelentős mértékben megemelkedett a - környezetvédelmi szempontból rossz besorolású - gépjárművek száma, melyek folyamatos környezetterhelést jelentenek a város területén.

A kertvárosias jellegű, családi házas zöldövezeti városrészek 1-2 szintes beépítésű területei mellett megtalálhatók a központi részen a többemeletes lakótelepi lakóépületek is. A kertvárosi részekben a háztartási kibocsátások két formában jelentkezhetnek. Egyrészt az egyedi, elsősorban szilárd tüzelőanyaggal működő fűtőberendezésekkel rendelkező lakóházak fűtéséhez kapcsolódó kibocsátások formájában.

A lakossági kibocsátások hatása elsősorban a fűtési időszakban a PM₁₀ légszennyező anyagra vonatkozó rendkívüli levegőszennyezettségi időszakok kialakulása során jelentkezhet.

A településen üzemelő ipari pontforrások környezeti levegőre gyakorolt hatása a magasban történő kibocsátásnak és a hígulásnak köszönhetően a talaj közelben – a határértékekkel szabályozott szennyező komponensek tekintetében – jelentősen lecsökken. Normál üzemmenet esetén az ipari pontforrások káros, határérték feletti levegőszennyezettséget nem okozhatnak.

A településen az uralkodó szélirány jellemzően északnyugati. A településtől északnyugatra eső területeken nem található jelentős kibocsátásokkal rendelkező iparvidék, ezért az ipari tevékenység okozta kibocsátásból származó transzmisszió hatása Várpalota város esetében viszonylag csekély.

Nem elhanyagolható azonban más területekről, illetve a nagy távolságokból, országhatáron túlról, transzportfolyamatok révén érkező, nem ipari és egyéb forrásokból származó szennyezés. Ez elsősorban a téli fűtési időszakban egyértelmű, ami a szilárd tüzelőanyagokon alapuló hőenergia termelés és a lakossági tüzelés kedvezőtlen hatására utal.

Várpalota városban elhelyezett, a folyamatos mérést biztosító monitorállomás (konténer) az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózaton (OLM) belül városi, közlekedési besorolású.

Állomás helye:	Várpalota, Szent István út, Honvéd u. sarok
KSH kód:	11439
Állomáskód:	HUVP05
Földrajzi koordinátái:	47°12,106' 18°08,573' (EOV:581479K; 206785É)
Tengerszint feletti magassága:	170 m

A mért adatok a <http://www.levegominoseg.hu/automata-merohalozat> internet címen nyomon követhetők. Az automata mérőhálózat keretén belül működő konténeren kívüli ún. manuális mérőhálózattal is kiegészülnek a levegőminőségi mérések, amely az egész országot befedő hálózat, az úgynevezett RIV (regionális immiszió vizsgáló állomás) "off-line" mérőhálózat jogutódjának tekinthető, amelyben a mérések kiterjednek a nitrogén-dioxid és az ülepedő por immiszió meghatározására. A mért adatok a <http://www.levegominoseg.hu/manualis-merohalozat> internet címen hozzáférhetők. Az adatok megerősítik az automata mérőhálózat eredményeit, valamint az automatamérő hálózathoz képest plusz információként kijelenthető,

hogy ülepedő por szennyezettséget tekintve a levegőminőség – a tavalyi évhez hasonlóan - kiváló. Az állomás nyitott területen, a Szent István út mellett, gépjárműforgalom kibocsátása által jelentős mértékben terhelt helyen üzemel.

Várpalota területén, a fenti mérőponton kívül, az OLM manuális mérőhálózat mérési programjában további két ponton, 24 órás mintavételi idővel nitrogén-dioxid, illetve 30 napos mintavételi idővel ülepedő por mérése is történik:

Várpalota, Tési út (Óvoda)	EOTR: 20705823	nitrogén-dioxid
Várpalota, Készenléti ltp.(Iskola)	EOTR: 20685861	nitrogén-dioxid, ülepedő por

A mérési pontok helyszínei Várpalotán

A MÉRÉSI EREDMÉNYEK

A mérési eredmények értékelése a levegőterheltségi szint határértékeiről és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről szóló **4/2011. (I. 14.) VM** rendelet által rögzített, kiemelt légszennyező anyagokra vonatkozó egészségügyi határértékek és a tervezési irányértékek figyelembevételével történhet. Az NO, NO_x, NO₂, SO₂ komponensek esetében az 1 és 24 órás átlagok, a PM₁₀ komponens esetében a 24 órás átlagok, a CO esetében az 1 órás átlagok és a mozgó 8 órás átlagok 24 órás maximumai, az O₃ esetében a mozgó 8 órás átlagok 24 órás maximumai, az ülepedő por esetében pedig a 30 napra vonatkozó átlagok tekintendők az értékelés alapjának. A fenti rendelet által a 2021. január 1. és 2021. szeptember 30. közötti mért légszennyező anyagokra rögzített egészségügyi határértékeket, illetve tervezési irányértékeket az **1a., 1.b és 1-10. táblázatok** tartalmazzák.

1a. táblázat: A légszennyező anyagok egészségügyi határértékei				
Légszennyező anyag	Veszélyességi fokozat	Egészségügyi határérték $\mu\text{g}/\text{m}^3$		
		1 órás	24 órás	1 éves
PM ₁₀	III.	-	50	40
CO	II.	10000	5000	3000
NO ₂	III.	100	85	40
SO ₂	III.	250	125	50
O ₃	I.	-	120	120

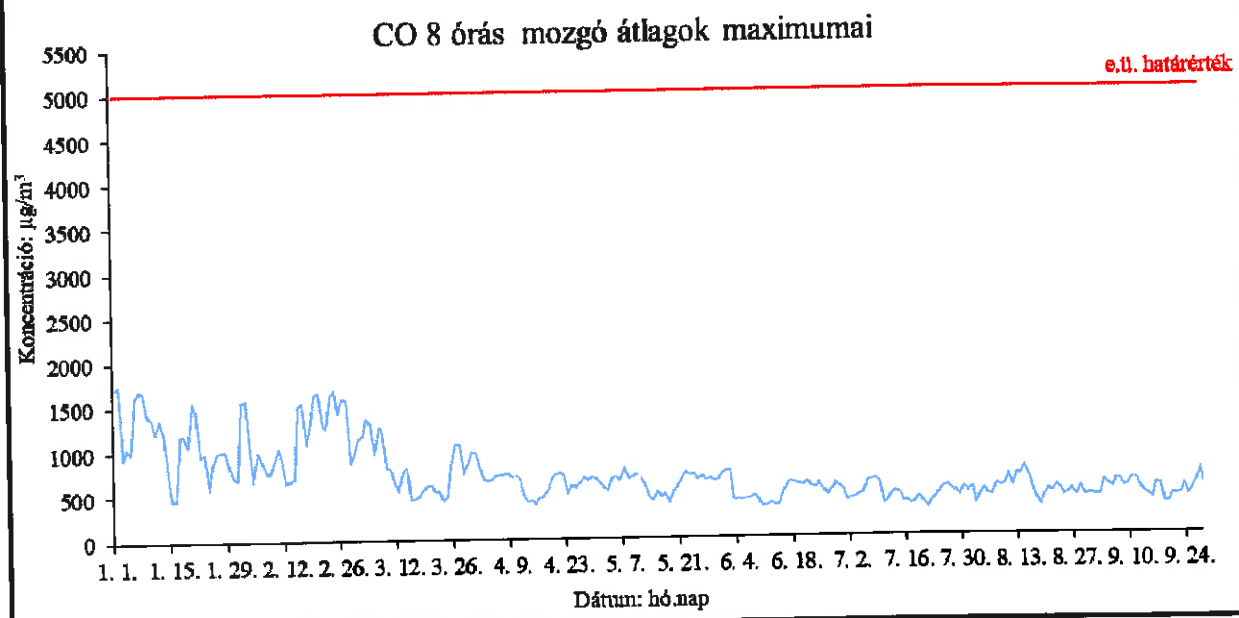
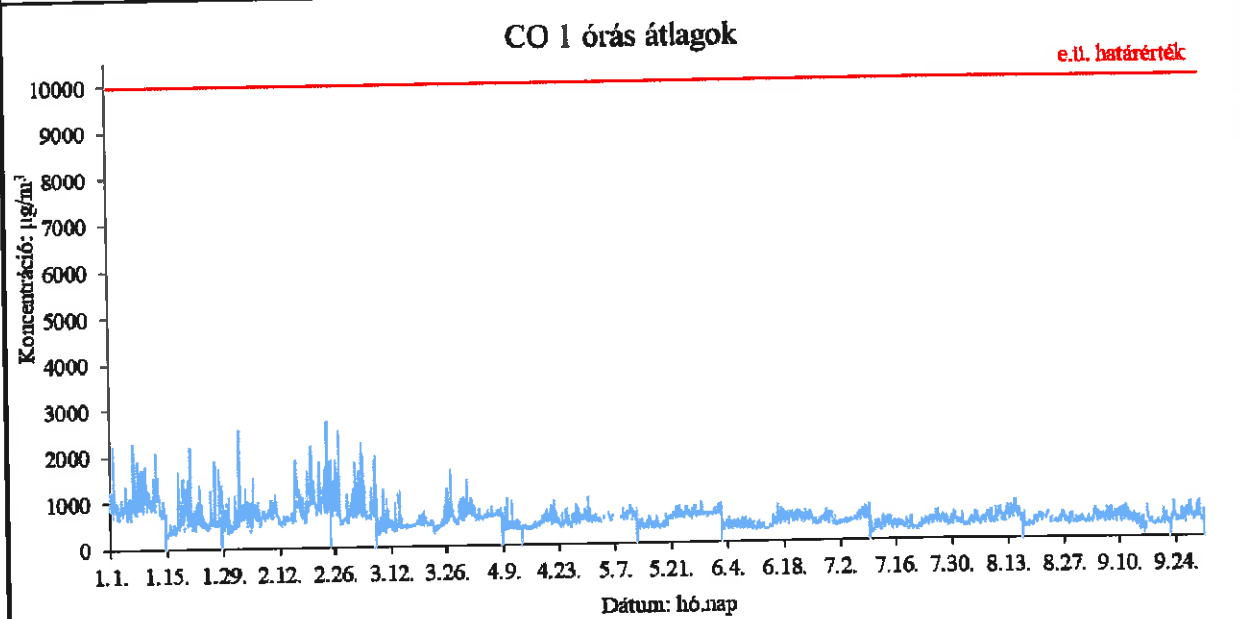
1b. táblázat: A légszennyező anyagok tervezési irányértékei				
Légszennyező anyag	Veszélyességi fokozat	Tervezési irányérték		
		Órás	24 órás	Éves
NO _x (mint NO ₂)	I	200 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	150 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	-
Ülepedő por	I	-	16 $\text{g}/\text{m}^2 * 30 \text{ nap}$	120 $\text{t}/\text{km}^2 * \text{év}$

Megjegyzés:

A 4/2011 (I.14.)VM rendelet szerint annak 2. mellékletében felsorolt légszennyező anyagok tervezési irányértékei a környezeti hatásvizsgálat-köteles tevékenységek esetén a területek vizsgált időszakra és körülményekre vonatkozó aktuális levegőterheltségi szintjének megítéléséhez, a terjedési modellek, hatásvizsgálatok készítéséhez javasolt irányértékek.

1. táblázat: CO mérési eredmények, monitorállomás

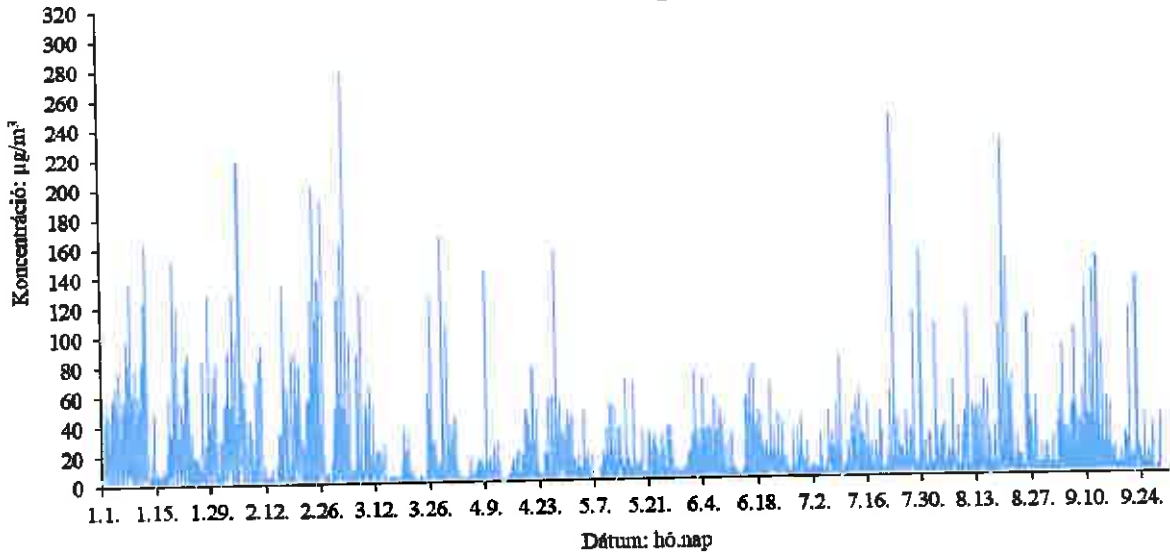
Mérési időszak (hh.nn – hh.nn)	01.01 - 03.31.	04.01 - 06.30.	07.01 - 09.30.
CO 1 órás átlagok szórása ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	329,1	128,7	109,5
CO 1 órás átlagok maximuma ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	2708,8	1032,9	838,6
CO 1 órás egészségügyi határérték túllépések száma	-	-	-
CO napi 8 órás csúszó átlag maximumok szórása ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	371,7	119,2	95,8
CO napi 8 órás csúszó átlagok maximuma ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	1753,0	832,1	768,5
CO napi 8 órás csúszó átlag maximum határérték túllépések száma	-	-	-
CO átlag a teljes mérési időszakra ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	763,5	511,8	418,5
Tárgyévi éves átlag ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	564,6		
Éves határérték túllépés	-		

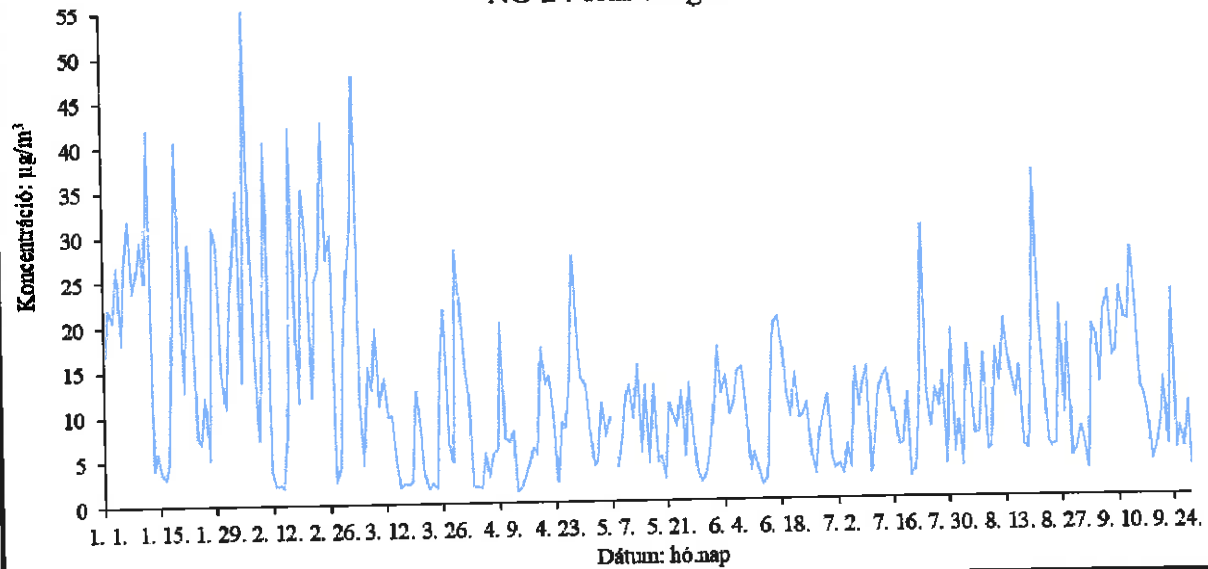
2. táblázat: NO mérési eredmények; monitorállomás

Mérési időszak (éééé.hh.nn – hh.nn)	01.01 - 03.31.	04.01 - 06.30.	07.01 - 09.30.
NO 1 órás átlagok szórása ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	25,3	11,4	17,6
NO 1 órás átlagok maximuma ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	277,9	154,4	243,2
NO 24 órás átlagok szórása ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	12,6	5,2	6,9
NO 24 órás átlagok maximuma ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	55,3	27,4	36,3
NO átlag a teljes mérési időszakra ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	17,6	8,9	11,5
NO tárgyévi éves átlag ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	12,7		

NO órás átlagok

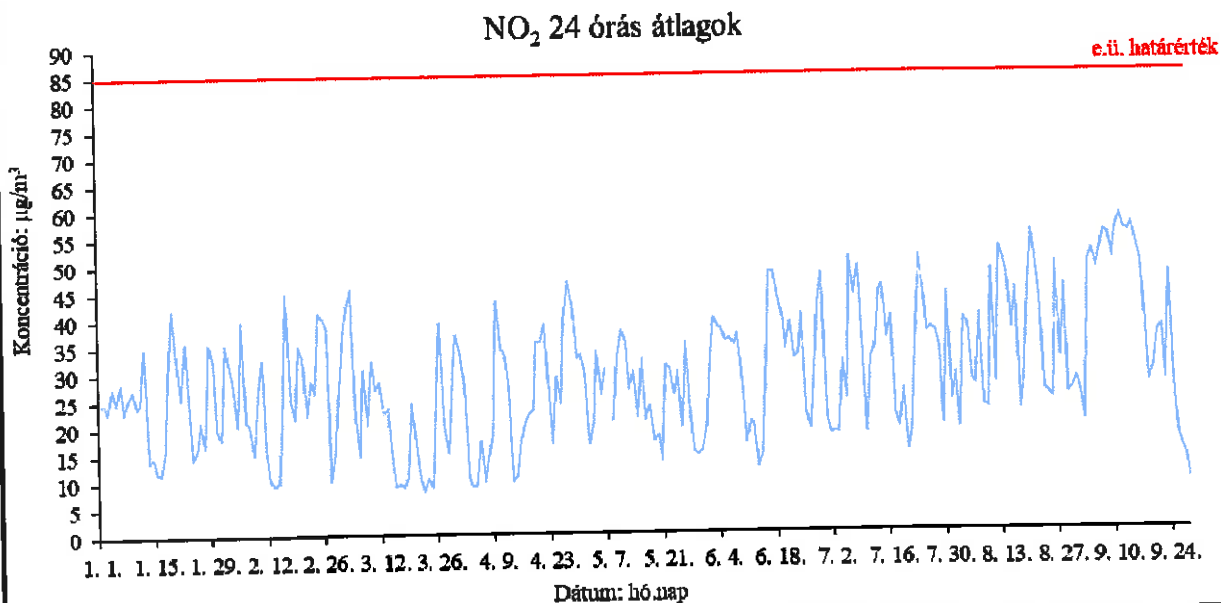
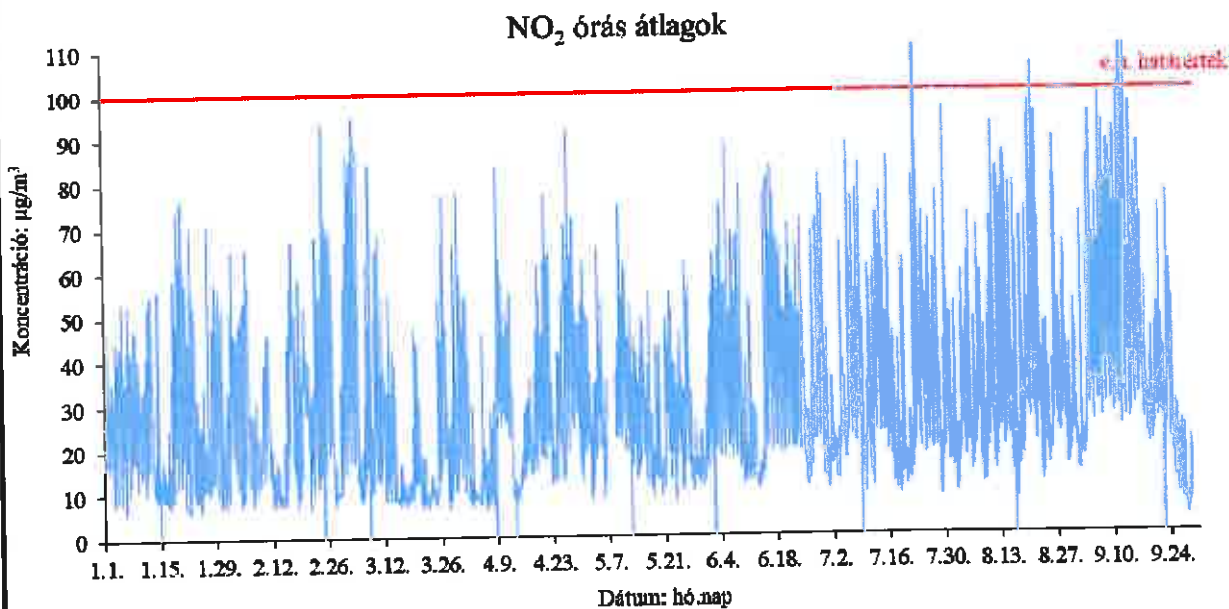

NO 24 órás átlagok

3. táblázat: NO₂ mérési eredmények, monitorállomás

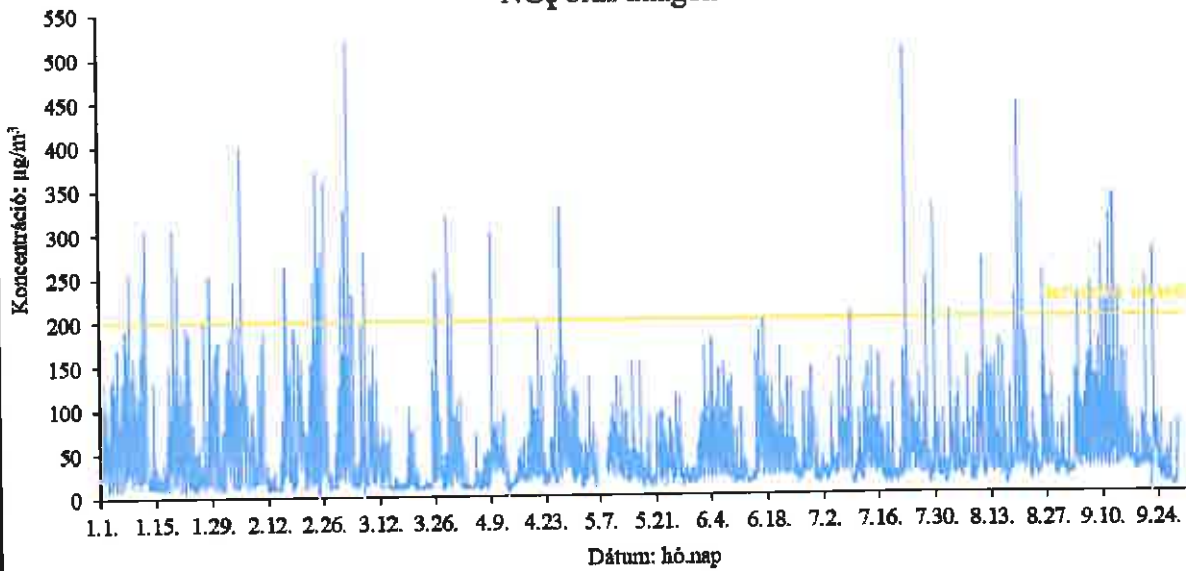
Mérési időszak (hh.nn – hh.nn)	01.01 - 03.31.	04.01 - 06.30.	07.01 - 09.30.
NO ₂ 1 órás átlagok szórása (µg/m ³)	15,2	14,9	19,4
NO ₂ 1 órás átlagok maximuma (µg/m ³)	94,6	92,2	135,8
NO ₂ 1 órás egészségügyi határérték túllépések száma	-	-	11
NO ₂ 24 órás átlagok szórása (µg/m ³)	9,7	10,2	23,0
NO ₂ 24 órás átlagok maximuma (µg/m ³)	45,5	48,2	58,2
NO ₂ 24 órás egészségügyi határérték túllépések száma	-	-	-
NO ₂ átlag a teljes mérési időszakra (µg/m ³)	24,2	27,6	35,6
NO ₂ tárgyevi éves átlag (µg/m ³)	29,1		
Éves határérték túllépés	-		

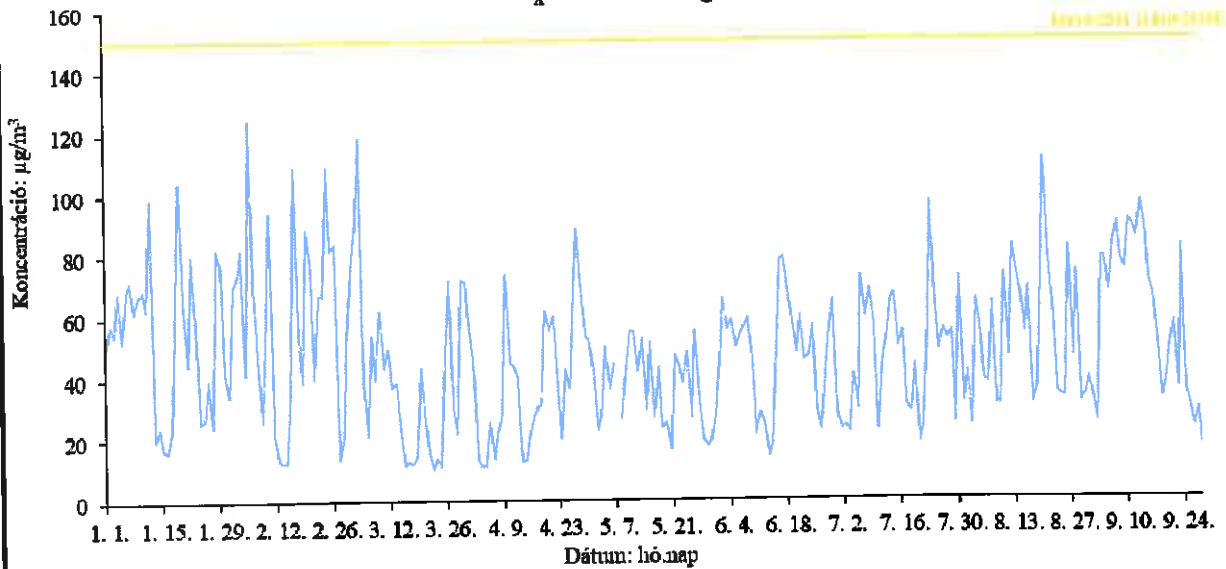
4. táblázat: NO_x mérési eredmények, monitorállomás

Mérési időszak (hh.nn – hh.nn)	01.01 - 03.31.	04.01 - 06.30.	07.01 - 09.30.
NO _x 1 órás átlagok szórása (µg/m ³)	51,6	30,7	43,3
NO _x 1 órás átlagok maximuma (µg/m ³)	521,0	328,7	509,6
NO _x 1 órás tervezési irányérték túllépések száma	41	4	33
NO _x 24 órás átlagok szórása (µg/m ³)	28,1	17,7	22,3
NO _x 24 órás átlagok maximuma (µg/m ³)	124,2	88,8	11,0
NO _x 24 órás tervezési irányérték túllépések száma	-	-	-
NO _x átlag a teljes mérési időszakra (µg/m ³)	51,1	41,1	53,2
NO _x tárgyévi éves átlag (µg/m ³)	48,5		
Éves határérték túllépés	-		

NO_x órás átlagok

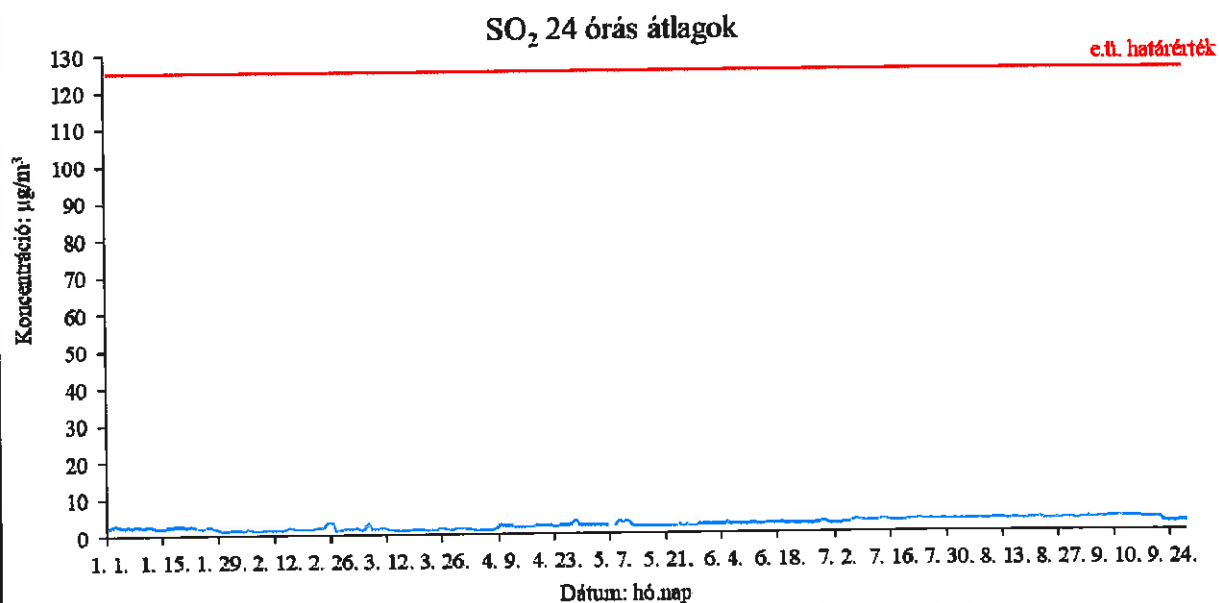
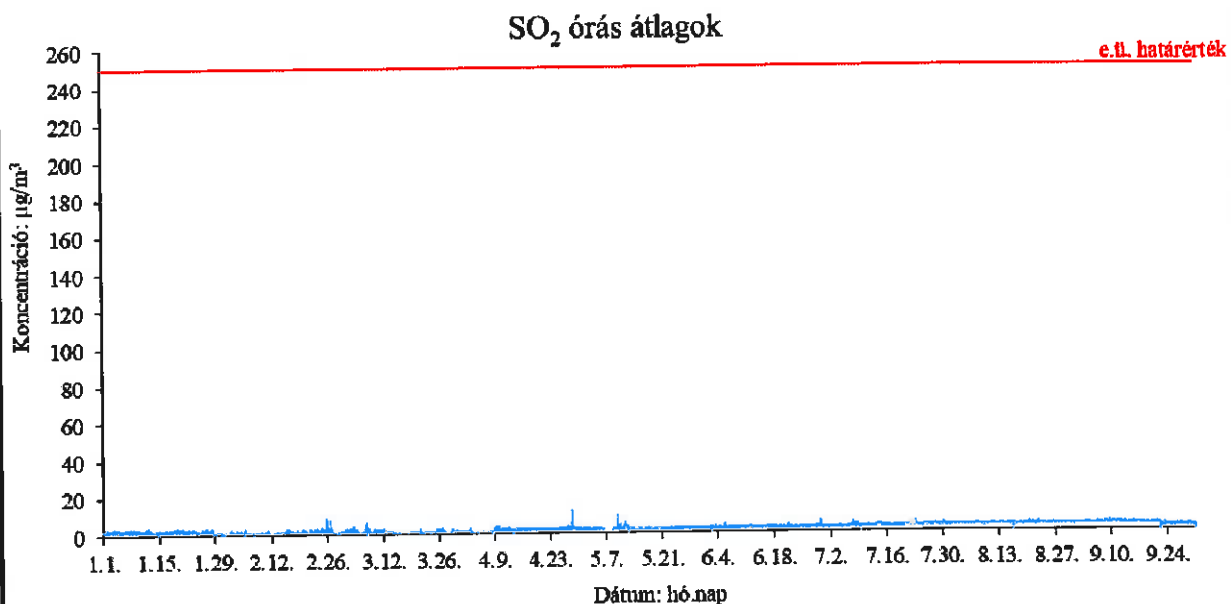

NO_x 24 órás átlagok

5. táblázat: SO₂ mérési eredmények, monitorállomás

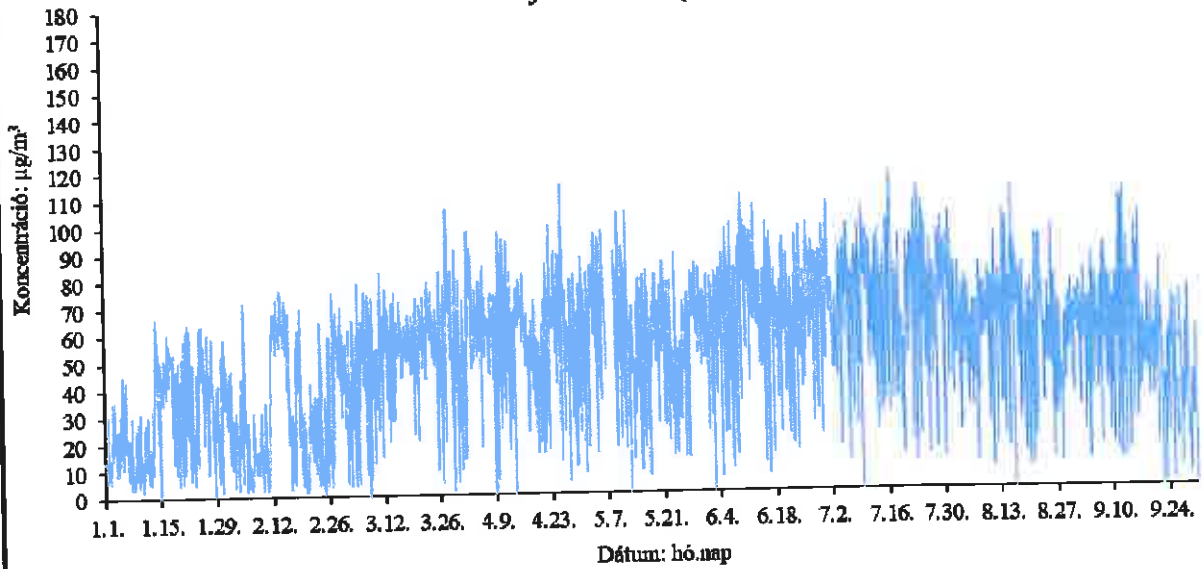
Mérési időszak (hh.nn – hh.nn)	01.01 - 03.31.	04.01 - 06.30.	07.01 - 09.30.
SO ₂ 1 órás átlagok szórása (µg/m ³)	0,7	0,6	0,5
SO ₂ 1 órás átlagok maximuma (µg/m ³)	9,0	11,9	5,3
SO ₂ 1 órás egészségügyi határérték túllépések száma	-	-	-
SO ₂ 24 órás átlagok szórása (µg/m ³)	0,5	0,4	0,4
SO ₂ 24 órás átlagok maximuma (µg/m ³)	3,0	3,7	3,9
SO ₂ 24 órás egészségügyi határérték túllépések száma	-	-	-
SO ₂ átlag a teljes mérési időszakra (µg/m ³)	1,8	2,2	3,1
SO ₂ tárgyévi éves átlag (µg/m ³)	2,4		
Éves határérték túllépés	-		

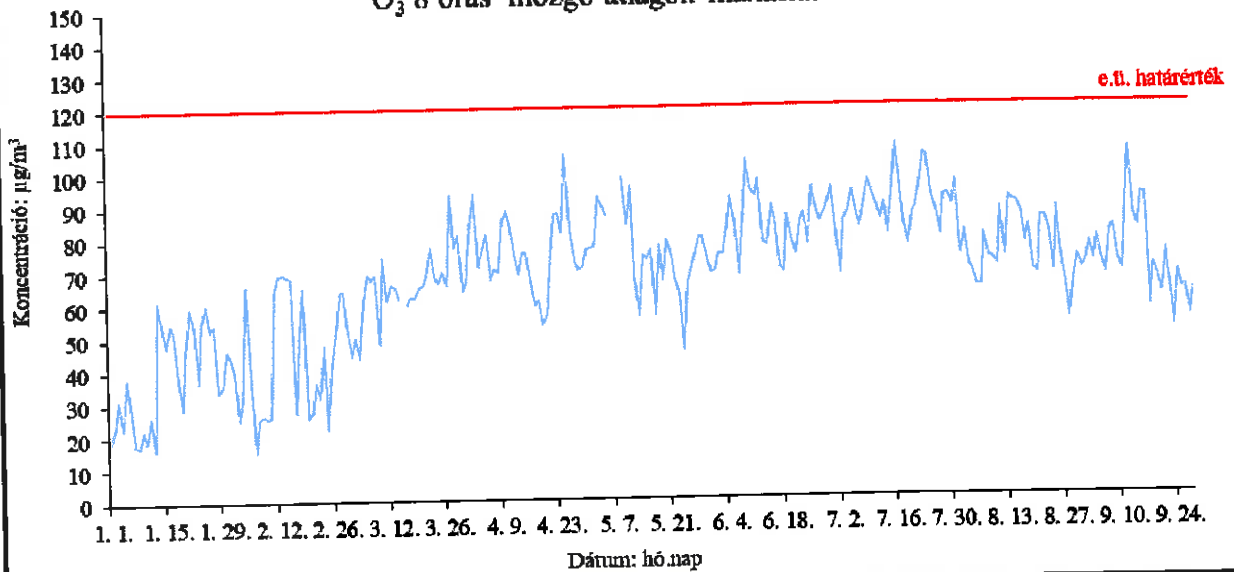
6. táblázat: O₃ mérési eredmények, monitorállomás

Mérési időszak (hh.nn – hh.nn)	01.01 - 03.31.	04.01 - 06.30.	07.01 - 09.30.
O ₃ 1 órás átlagok szórása (µg/m ³)	21,2	20,1	21,2
O ₃ 1 órás átlagok maximuma (µg/m ³)	105,7	114,1	118,1
O ₃ napi 8 órás csúszó átlagok szórása (µg/m ³)	18,7	11,5	13,4
O ₃ napi 8 órás csúszó átlagok maximuma (µg/m ³)	93,0	105,5	107,8
O ₃ napi 8 órás csúszó átlag maximum határérték túllépések száma	-	-	-
O ₃ átlag a teljes mérési időszakra (µg/m ³)	37,0	61,7	61,8
O ₃ tárgyévi éves átlag (µg/m ³) (8 órás csúszó átlag maximum alapján)	53,5		
Éves határérték túllépés	-		

O₃ 1 órás átlagok

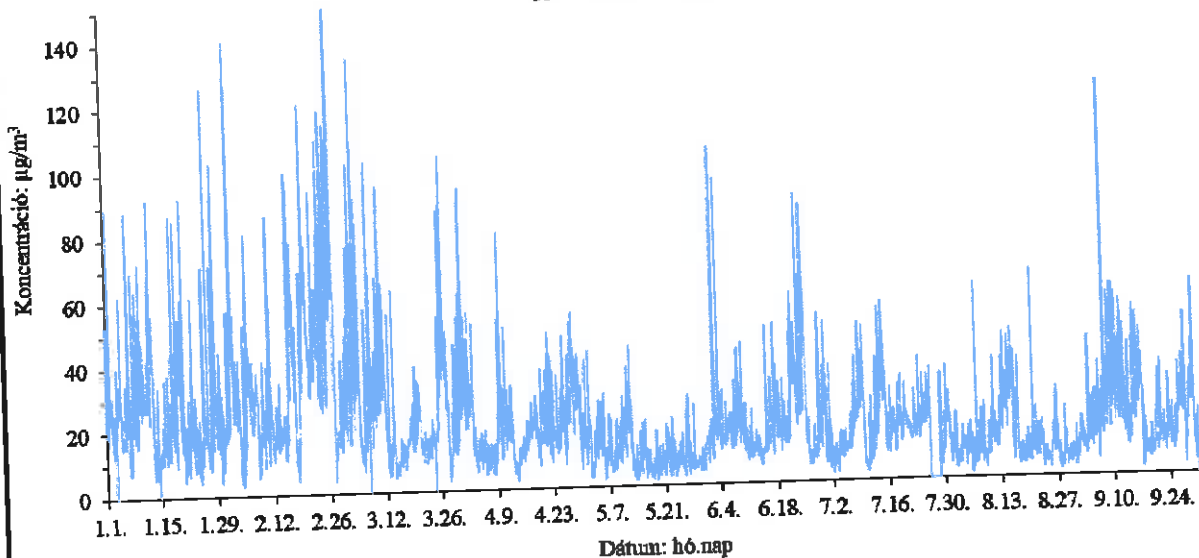
O₃ 8 órás mozgó átlagok maximumai

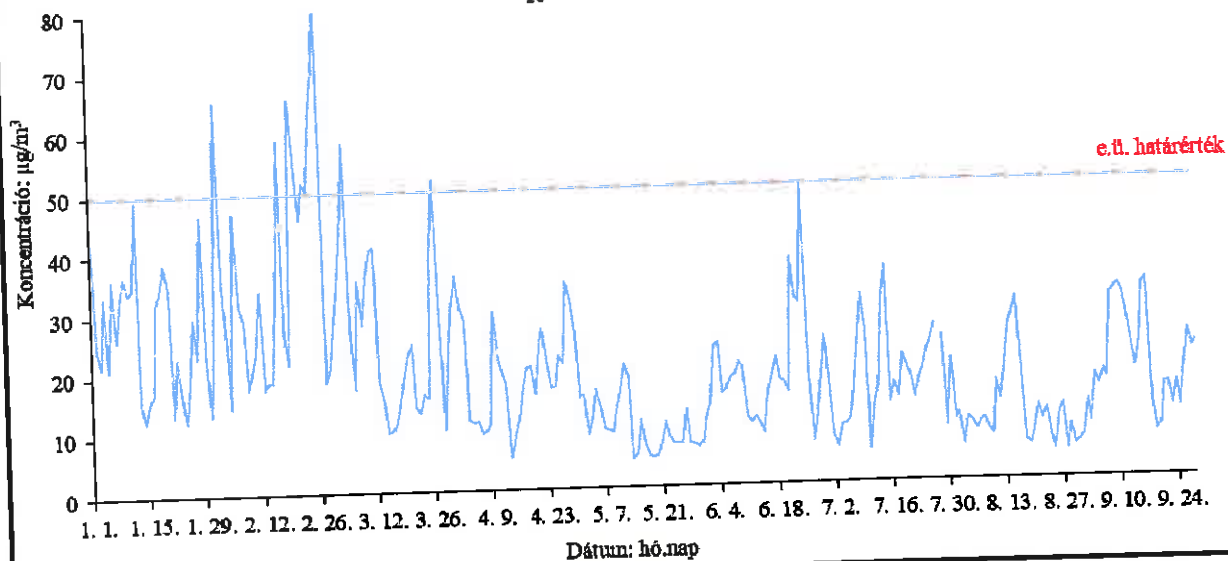
7. táblázat: PM₁₀ mérési eredmények, monitorállomás

Mérési időszak (hh.nn – hh.nn)	01.01 - 03.31.	04.01 - 06.30.	07.01 - 09.30.
PM ₁₀ 1 órás átlagok szórása (µg/m ³)	21,6	10,8	10,6
PM ₁₀ 1 órás átlagok maximuma (µg/m ³)	153,8	104,4	122,0
PM ₁₀ 24 órás átlagok szórása (µg/m ³)	15,4	8,2	8,2
PM ₁₀ 24 órás átlagok maximuma (µg/m ³)	85,0	49,7	35,8
PM ₁₀ 24 órás egészségügyi határérték túllépések száma	11	-	-
PM ₁₀ átlag a teljes mérési időszakra (µg/m ³)	30,3	15,9	16,3
PM ₁₀ tárgyévi éves átlag (µg/m ³)	20,8		
Éves határérték túllépés	-		

PM₁₀ 1 órás átlagok

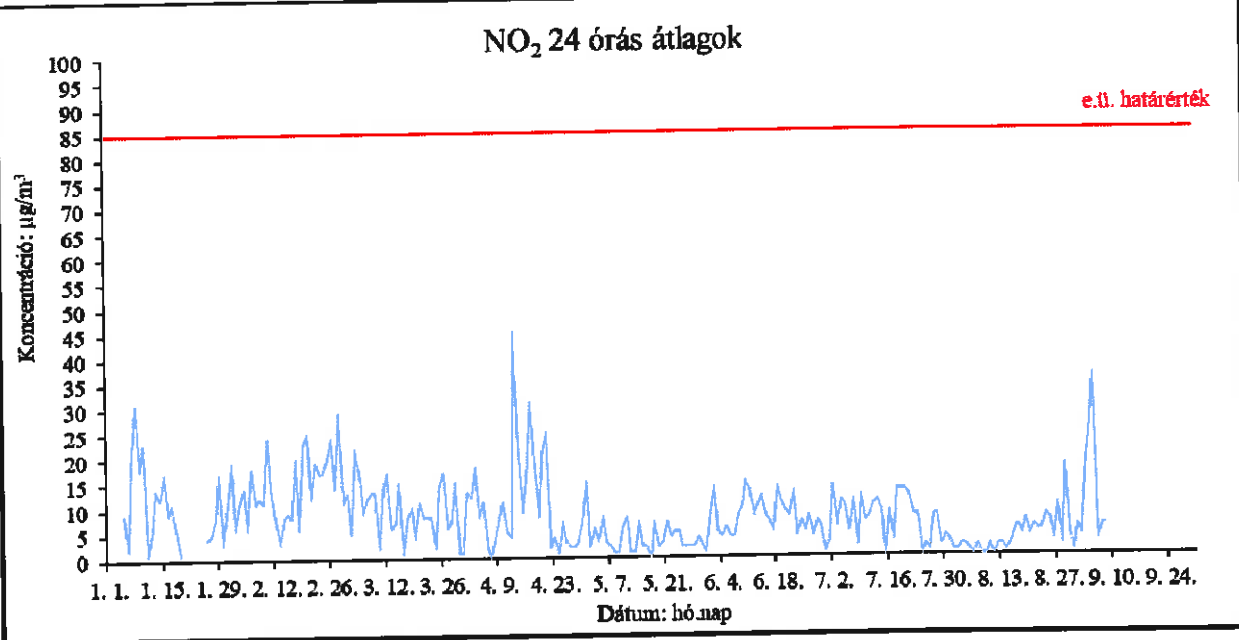

PM₁₀ 24 órás átlagok

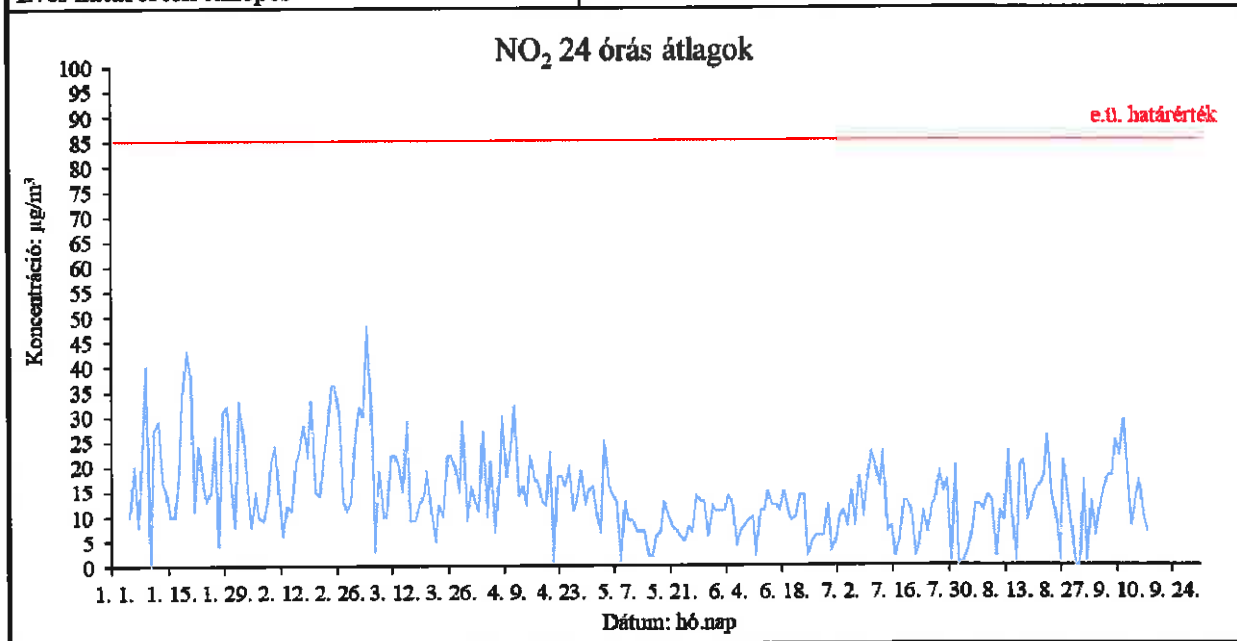
8. táblázat: NO₂ mérési eredmények, Várpalota-Inota Művelődési ház

Mérési időszak (hh.nn – hh.nn)	01.01 - 03.31.	04.01 - 06.30.	07.01 - 09.30.
NO ₂ 24 órás átlagok szórása (µg/m ³)	6,9	7,0	6,1
NO ₂ 24 órás átlagok maximuma (µg/m ³)	31,0	45,0	36,0
NO ₂ 24 órás egészségügyi határérték túllépések száma	-	-	-
NO ₂ átlag a teljes mérési időszakra (µg/m ³)	11,6	7,4	6,3
NO ₂ tárgyévi éves átlag (µg/m ³)			
Éves határérték túllépés	-		

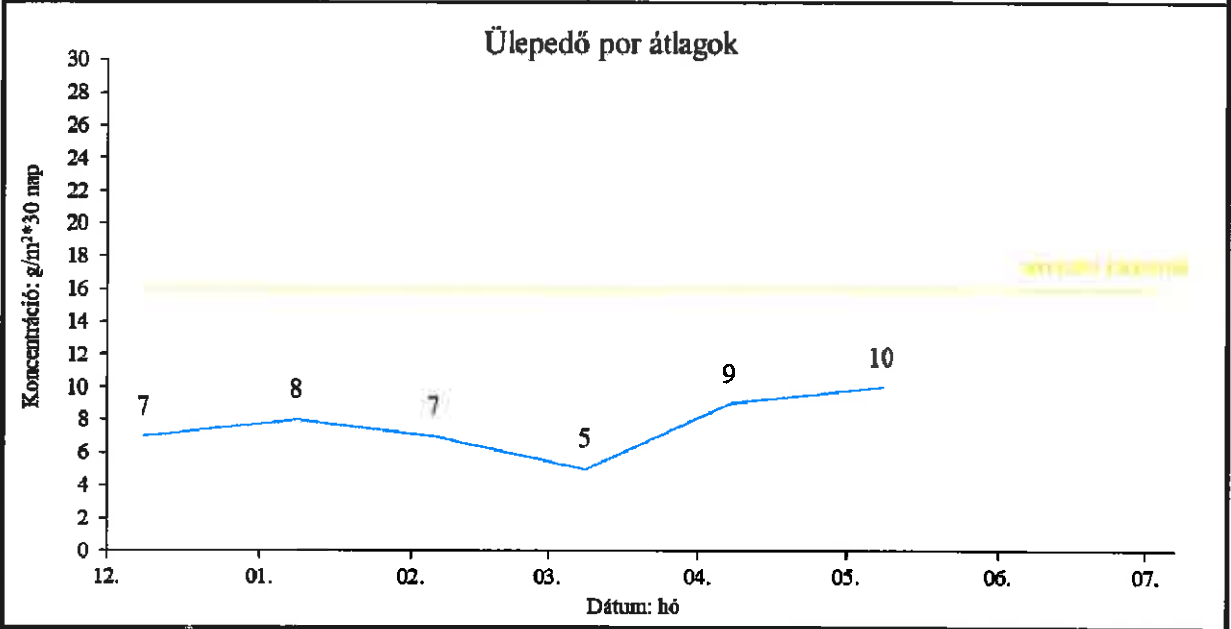
9. táblázat: NO₂ mérési eredmények, Várpalota Tési úti óvoda

Mérési időszak (hh.nn – hh.nn)	01.01 - 03.31.	04.01 - 06.30.	07.01 - 09.30.
NO ₂ 24 órás átlagok szórása (µg/m ³)	9,9	6,2	7,0
NO ₂ 24 órás átlagok maximuma (µg/m ³)	48,0	32,0	29,0
NO ₂ 24 órás egészségügyi határérték túllépések száma	-	-	-
NO ₂ átlag a teljes mérési időszakra (µg/m ³)	19,2	11,8	12,0
NO ₂ tárgyévi éves átlag (µg/m ³)			
Éves határérték túllépés	-		

10. táblázat: Ülepedő por mérési eredmények, Várpalota-Inota Művelődési ház

Mérési időszak (hh.nn – hh.nn)	01.01 - 03.31.	04.01 - 06.30.
Ülepedő por havi átlagok maximuma (g/m ² *30 nap)	8,0	10,0
Ülepedő por havi átlagok tervezési irányérték túllépéseinek száma	-	-
Ülepedő por havi átlag a teljes mérési időszakra (g/m ² *30 nap)	9,0	
Éves tervezési irányérték túllépés	-	

A határértékeknek vagy a tervezési irányértékeknek való megfelelés vizsgálata során komponensenként az alábbiak állapíthatók meg:

1. A szén-monoxid esetében mind az 1 órára, mind a mozgó 8 órás átlagok maximumára vonatkozó határértékek teljesültek, a terheltségi szintek lényegesen azok alatt futottak.
2. A monitorállomás által mért nitrogén-dioxid (NO₂) időszakosa megközelítette az egészségügyi határértéket, tizenegy alkalommal meg is haladta azt. A nitrogén-oxidok (NO_x) terheltségi szint több alkalommal a tervezési irányérték fölött alakult. Ennek valószínűleg a Szent István út és Honvéd u. kereszteződésben zajló gépjárműforgalom az okozója, azonban a 24 órára vonatkozó tervezési irányérték teljesült.
3. A kén-dioxid (SO₂) esetében látható, hogy a mért koncentrációértékek igen csekély mértékűek, lényegesen az egészségügyi határértékek alattiak. A maximális érték az egészségügyi határérték tizedét sem érte el.
4. Az ózon (O₃) terheltségi szintje az év közepén, a meleg, napfényes időjárási körülményeknek köszönhetően tetőzött, a 8 órás csúszó átlag maximumára vonatkozó egészségügyi határértéket azonban nem haladta meg. A koncentrációmaximum nem tekinthető helyi, Várpalota település levegőjére jellemző sajátosságnak, a nyári hónapokban az aktuális időjárási helyzettől függően más területeken is kialakulhat.
5. A PM₁₀ terheltségi szint az első negyedévben tizenegy esetben meghaladta az egészségügyi határértéket, mely egyértelműen az fűtési szezonban kialakuló rendkívüli levegőszennyezettségi időszakoknak köszönhető. A második és harmadik negyedév koncentrációértékeinek menete a határérték alatt alakult.
6. A művelődési Háznál és a Tési Úti Óvodánál mért nitrogén-dioxid (NO₂) 24 órás átlagkoncentráció értékekben határérték túllépés nem található, az előírások teljesültek.
7. A Művelődési Háznál mért ülepedő por koncentrációértéke határérték túllépés nem volt mérhető.

Várpalota város füstköd-riadó tervéről szóló, 5/2012. (II.28.) önkormányzati rendelet alkalmazása során - a környezeti levegővel kapcsolatban - különböző határértéket különböztetünk meg (növekvő mértékben):

- **Egészségügyi határérték:** tartós egészségkárosodást nem okoz, amelyet az emberi egészség védelme érdekében a jogszabályban meghatározott módon és időn belül be kell tartani. Elérése és tartós túllépése veszélyes légszennyezettséget eredményez, intézkedési kötelezettség nincs.
- **Tájékoztatási küszöbérték:** itt lép életbe az első intézkedés, a tájékoztatás. A légszennyezettségnek egyes légszennyező anyagok tekintetében a lakosság egyes érzékeny (gyermek, időskorú, beteg) csoportjaira megállapított szintje, amelynek túllépése esetén a lakosságot tájékoztatni kell. Elérése és túllépése enyhébb intézkedéseket jelentő, tájékoztatási fokozatú szmoghelyzetet eredményez.
- **Riasztási küszöbérték:** a következő lépés, mely során – Várpalota Város Önkormányzati Képviselő-testületének a Várpalota város füstköd-riadó tervéről szóló, 5/2012. (II.28.) önkormányzati rendelet rendelkezései alapján – meg kell tenni a szükséges intézkedéseket. Ez a légszennyezettség azon szintje, amelynek rövid idejű túllépése is veszélyeztetheti az emberi egészséget, és amelynél azonnali beavatkozást kell tenni. Elérése és túllépése forgalomkorlátozással járó intézkedéseket jelentő, riasztási fokozatú szmoghelyzetet eredményez.

A levegőterheltségi szint határértékeiről és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről szóló 4/2011. (I. 14.) VM rendelet 3. melléklete alapján a tájékoztatási és riasztási küszöbértékek az alábbiak szerint alakulnak:

Légszennyező anyag	Átlagolási időszak	Tájékoztatási küszöbérték	Riasztási küszöbérték
		µg/m ³	
Kén-dioxid	1 óra	400 három egymást követő órában	500 három egymást követő órában vagy 72 órán túl meghaladott 400
Nitrogén-dioxid	1 óra	350 három egymást követő órában	400 három egymást követő órában vagy 72 órán túl meghaladott 350
Szén-monoxid	1 óra	20 000 három egymást követő órában	30 000 három egymást követő órában vagy 72 órán túl meghaladott 20 000
Szálló por (PM ₁₀)	24 óra	75 két egymást követő napon és a meteorológiai előrejelzések szerint a következő napon javulás nem várható	100 két egymást követő napon és a meteorológiai előrejelzések szerint a következő napon javulás nem várható
Ózon	1 óra	180 három egymást követő órában	240 három egymást követő órában vagy 72 órán túl meghaladott 180

Városunkban szmogriadó tájékoztatási, vagy riasztási fokozatát akkor kell elrendelni, ha a levegőterheltségi szint határértékeiről és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről szóló 4/2011. (I. 14.) VM rendelet 3. számú mellékletében feltüntetett legalább egy légszennyező anyag koncentrációja az ott meghatározott időtartamban, az abban meghatározott tájékoztatási vagy riasztási küszöbértéket meghaladja és a meteorológiai előrejelzés alapján javulás nem várható. Ezekben az esetekben a lakosságot tájékoztatni kell, illetve szükség esetén riasztási fokozatot kell elrendelni.

Például a kisméretű részecske szennyezés (PM₁₀) esetében 2 egymást követő napi (naptári napra vonatkozó 24 órás) átlaga meghaladja a VM rendeletben rögzített 75 µg/m³ (tájékoztatási küszöbértéket) vagy a 100 µg/m³ (riasztási küszöbértéket) és teljesülnek a rendelet további feltételei, azaz két egymást követő napon keresztül és a meteorológiai előrejelzések szerint a következő napon javulás nem várható.

Az ózon és a PM₁₀ szennyezőanyagok vonatkozásában csak néhány esetben került sor egészségügyi határérték túllépésre, azonban – szerencsére - az idei esztendőben sem volt tájékoztatási és riasztási küszöbérték túllépés.

A mérőhelyek minősítése az ún. légszennyezettségi index alapján végezhető el, amely a mért koncentrációtól függően a kiváló és az erősen szennyezett között 5 minőségi csoportot különböztet meg:

Az Országos Meteorológiai Szolgálat minden esztendőben összesítő értékelést készít hazánk levegőminőségéről az automata mérőhálózat adatai alapján. Magyarország levegőminőségének elmúlt (és lezárt) 2020. évi értékelése a 6/2011 (I.14.) VM rendeletben meghatározott módszerek szerint, a 4/2011 (I.14.) VM rendeletben megadott egészségügyi határértékek, tájékoztatási és riasztási küszöbértékek, valamint a Légszennyezettségi Index figyelembe vételével készült az automata mérőállomások adataiból. Az értékelés a mérőállomásokon mért SO₂, NO₂, NO_x, CO, O₃, PM₁₀, PM_{2.5} és benzol szennyezőanyagok adataiból készült. A mérőállomások által mért adatokat az éves átlagértékek alapján, a légszennyezettségi index - alább látható - táblázat szerint értékelte.

légszennyezettségi index		1	2	3	4	5
		Kiváló	Jó	megfelelő	szennyezett	rossz szennyezett
Kén-dioxid (µg/m ³)	órás átlag	0-100	100-200	200-250	250-500	500
	24 órás átlag	0-50	50-100	100-125	125-200	200
	éves átlag	0-20	20-40	40-50	50-100	100
Nitrogén-dioxid (µg/m ³)	órás átlag	0-40	40-80	80-100*	100-400	400
	24 órás átlag	0-34	34-68	68-85	85-130	130
	éves átlag	0-16	16-32	32-40*	40-80	80
Nitrogén-oxidok (mint NO ₂) (µg/m ³)	órás átlag	0-80	80-160	160-200	200-500	500
	24 órás átlag	0-60	60-120	120-150	150-300	300
	éves átlag	0-24	24-48	56-70	70-140	140
Szén-monoxid (µg/m ³)	órás átlag	0-4000	4000-8000	8000-10000	10000-20000	20000
	24 órás átlag**	0-3000	3000-6000	4000-5000	5000-10000	10000
	éves átlag	0-1200	1200-2400	2400-3000	3000-6000	6000
Ózon (µg/m ³)	órás átlag	0-72	72-144	144-180	180-240	240
	24 órás átlag**	0-48	48-96	96-120	120-220	220
	éves átlag***	0-48	48-96	96-120	120-220	220
Szálló por (PM ₁₀) (µg/m ³)	órás átlag	0-50	50-70	50-70	70-100	100
	24 órás átlag	0-30	30-40	40-50	50-90	90
	éves átlag	0-15	15-22	32-40	40-80	80
Szálló por (PM _{2,5}) (µg/m ³)	éves átlag	0-10	10-20	20-27	27-50	50
Egyéb komponens esetén a határérték %-ában (%)		0-40	40-80	80-100	100-200	200

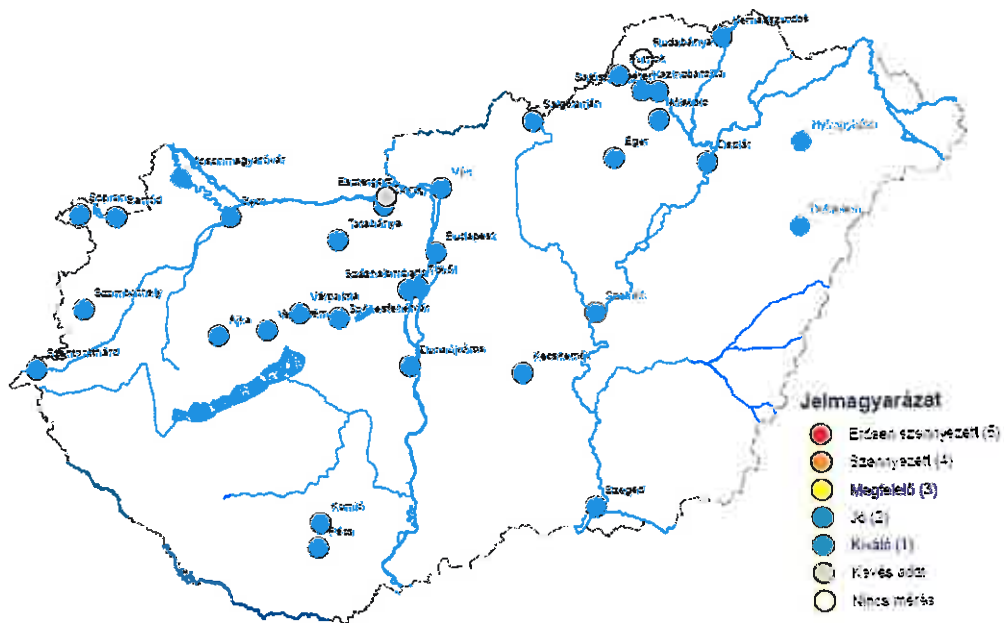
* A határértékek mellett figyelembe vesszük a túrértéket is, ezért évenként változik az értéke.

** Napi 8 órás mozgó átlagkoncentrációk maximuma.

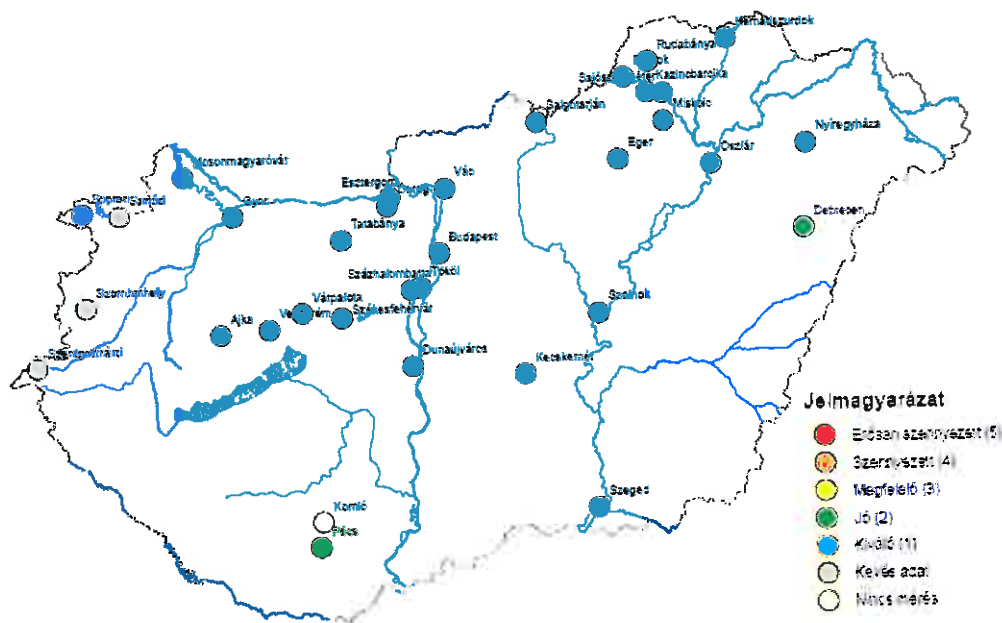
*** 8 órás futó átlag napi maximumainak átlaga, egy naptári éven belül.

Ezen automata mérőhálózat adatai alapján összességében megállapítható, hogy Várpalotán a (teljes és lezárt 2020) esztendőben vizsgált időszakban a kén-dioxid, szén-monoxid szennyezettség szempontjából a levegőminőség kiváló, ózon, nitrogén-oxidok, nitrogén-dioxid és szálló por szennyezettség szempontjából a levegőminőség jó. Ezen minősítések megegyeznek az elmúlt évek hasonló időszakában minősített értékekkel, tehát a levegő minőségében jelentős, érdemi változás nem mutatkozik.

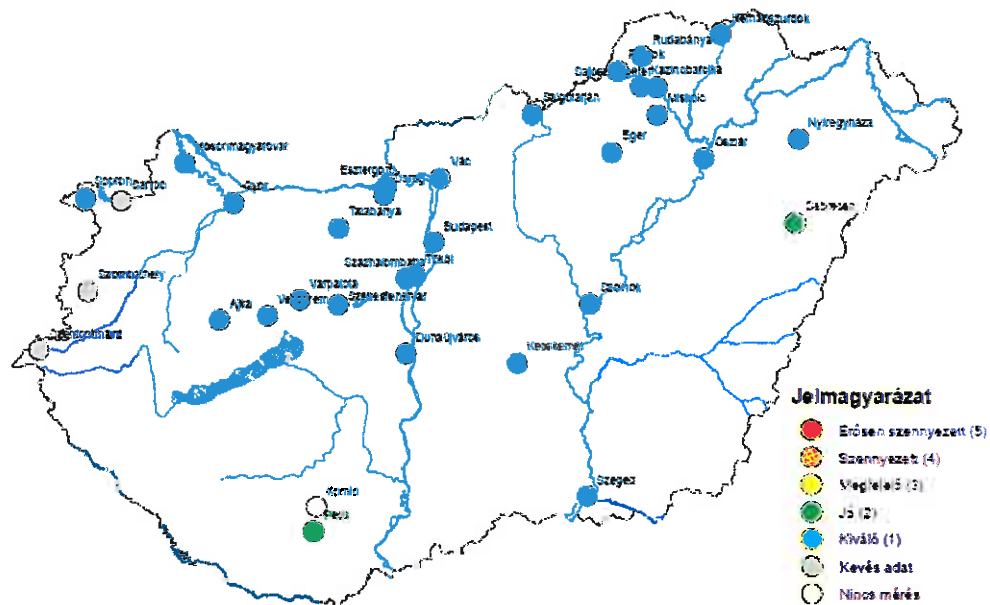
A TELEPÜLÉSEK LEVEGŐJÉNEK 2020. ÉVI KÉN-DIOXID SZENNYEZETTSÉGE A LÉGSZENNYEZETTSÉGI INDEX SZERINT

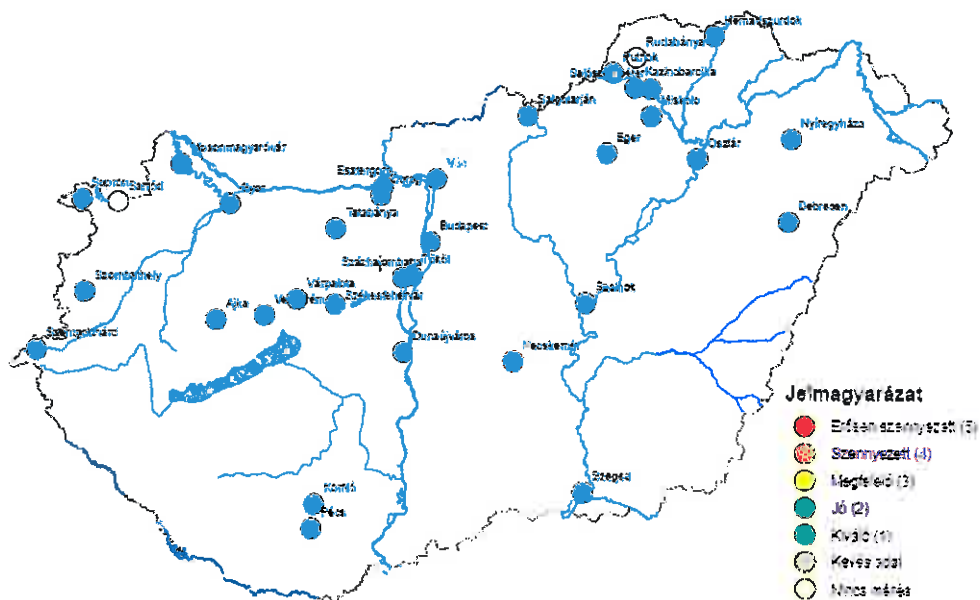
A TELEPÜLÉSEK LEVEGŐJÉNEK 2020. ÉVI NITROGÉN-DIOXID SZENNYEZETTSÉGE A LÉGSZENNYEZETTSÉGI INDEX SZERINT

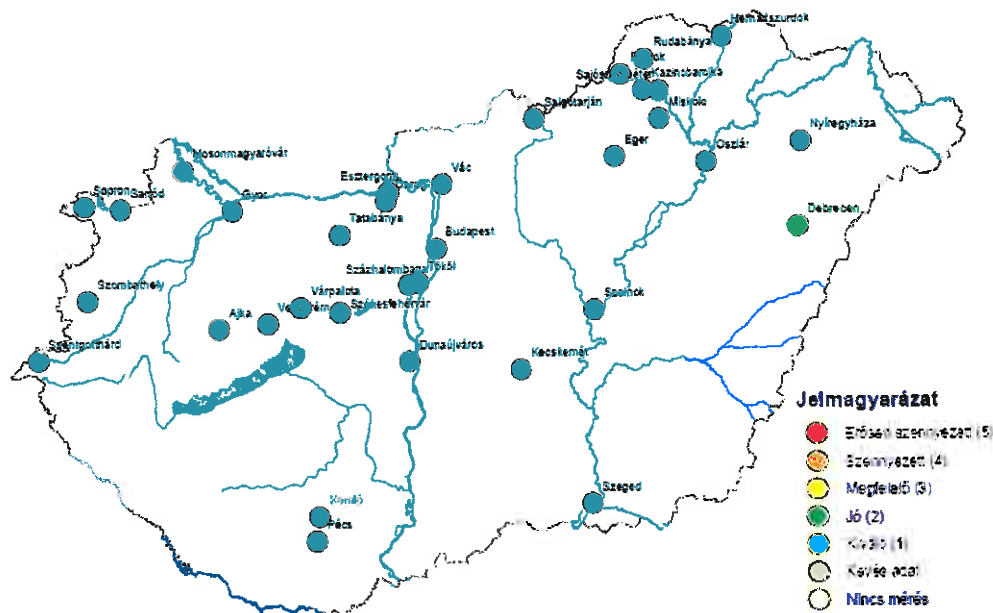
A TELEPÜLÉSEK LEVEGŐJÉNEK 2020. ÉVI NITROGÉN-OXIDOK SZENNYEZETTSÉGE A LÉGSZENNYEZETTSÉGI INDEX SZERINT

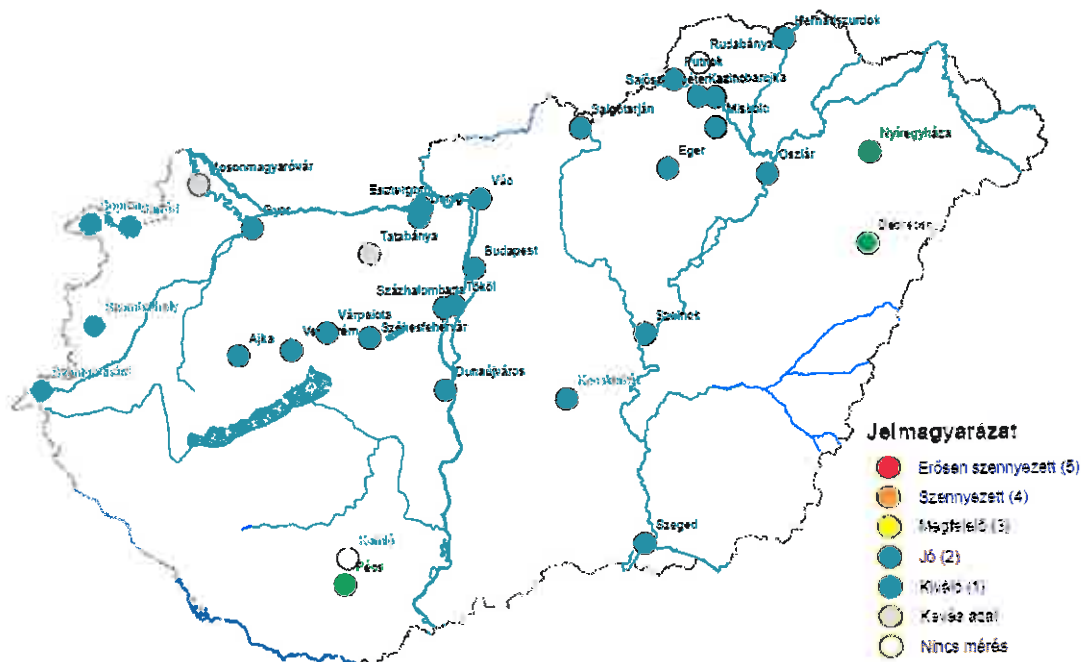
A TELEPÜLÉSEK LEVEGŐJÉNEK 2020. ÉVI SZÉN-MONOXID SZENNYEZETTSÉGE A LÉGSZENNYEZETTSÉGI INDEX SZERINT

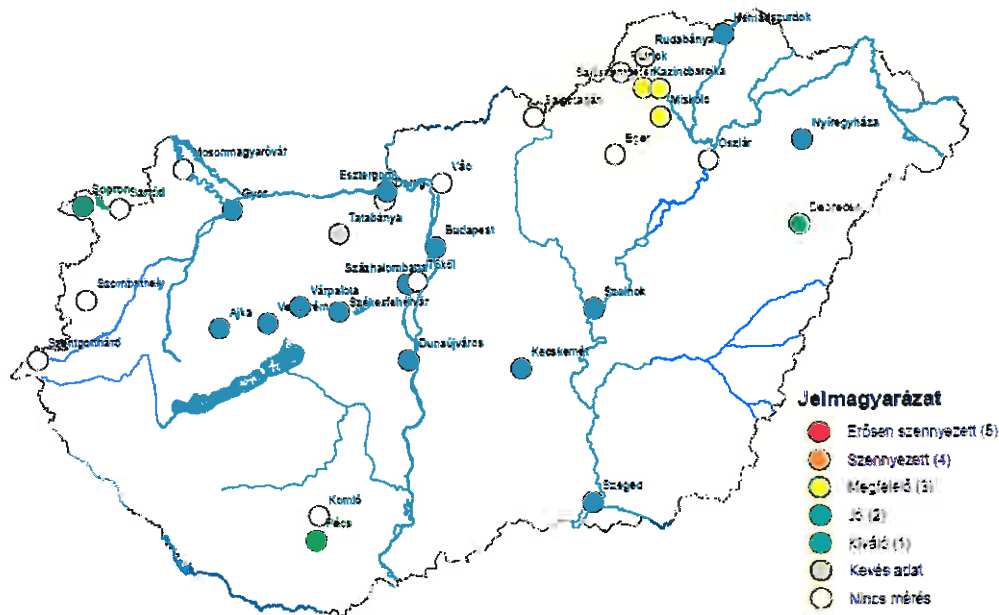
A TELEPÜLÉSEK LEVEGŐJÉNEK 2020. ÉVI ÓZON SZENNYEZETTSÉGE A LÉGSZENNYEZETTSÉGI INDEX SZERINT

A TELEPÜLÉSEK LEVEGŐJÉNEK 2020. ÉVI PM₁₀ SZENNYEZETTSÉGE A LÉGSZENNYEZETTSÉGI INDEX SZERINT

A TELEPÜLÉSEK LEVEGŐJÉNEK 2020. ÉVI PM_{2.5} SZENNYEZETTSÉGE A LÉGSZENNYEZETTSÉGI INDEX SZERINT

Az összefoglaló értékeléseket az Országos Meteorológiai Szolgálat adja ki, melyek a korábbi évekre visszamenőleg megtalálhatók az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat honlapján, a www.levegominoseg.hu címen.

VII. Zaj- és rezgésvédelem

A környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló 284/2007. (X. 29.) Kormányrendelet (továbbiakban: Zr.) 4. § (1) bekezdése szerint Zaj- és rezgésvédelmi ügyekben az elsőfokú hatósági jogkört - a (3)-(4) bekezdésben foglalt kivételekkel - a települési önkormányzat jegyzője gyakorolja. Az idei évben 1 db új zajkibocsátási határérték megállapítására érkezett kérelem. Az előző évekhez képes jóval kevesebb számú kérelem oka első sorban a COVID-19 világjárvánnyal összefüggésben lévő kijárási korlátozás volt.

2021 év során a zaj elleni védelem helyi szabályairól szóló 4/2020. (II.21.) önkormányzati rendeletét Váralota Város Önkormányzati Képviselő-testülete felülvizsgálta. Az Önkormányzatunkhoz beérkezett lakossági igények alapján felülvizsgálatra került a helyi rendelet, mely végeredményeképp kiegészült egy új szabályozással.

Időkorlátok kerültek meghatározásra a lakóövezetben, így a felsorolt zajkeltő tevékenységek kizárólag a meghatározott időszavokban lesznek 2022. január 1. napjától folytathatók.

- Építési-, bontási-, kivitelezési-, szerelési tevékenység – közútkezelői engedélyhez kötött tevékenységtől, vagy közvetlen veszélyelhárítástól eltekintve, így különösen csőtörés, dugulás-elhárítás,
- Természetes személy a tulajdonában, használatában lévő ingatlanon háztartási igényét kielégítő kertépítéssel és zöldfelület-fenntartással kapcsolatos, zajt keltő tevékenységet, így különösen motoros fűnyírást, motoros fakivágást, kerti traktor működtetését - a rendkívüli kárelhárítás esetét (így különösen veszélyesnek ítélt fa kivágását) kivéve,
- Gazdálkodó szervezet kertépítéssel és zöldfelület-fenntartással kapcsolatos, zajt keltő tevékenységet, így különösen: motoros fűnyírást, motoros fakivágást, kerti traktor

működtetését – a rendkívüli kárelhárítás esetét (így különösen veszélyesnek ítélt fa kivágását) kivéve,

- Parkfenntartó gazdálkodó szervezet kertépítéssel és zöldfelület-fenntartással kapcsolatos, zajt keltő tevékenységet, így különösen robbanómotoros fűnyírást, motoros fakivágást, kerti traktorműködtetését a rendkívüli kárelhárítás esetét kivéve, így különösen veszélyesnek ítélt fa kivágása.

Az új, jelenleg hatályban lévő, a zaj elleni védelem helyi szabályairól szóló 4/2020. (II.21.) önkormányzati rendelete alapján, Várpalota Város Polgármestere – főképp a már korábban említett COVID-19 járvány okozta korlátozások miatt - mindössze 3 alkalommal adott közterületen tartott rendezvény hangosításához engedélyt.

A zajkibocsátási határértékek megállapítása során a Várpalota város helyi építési szabályzatának és szabályozási tervének jóváhagyásáról szóló önkormányzati rendelet övezeti előírásait kell alapul venni. A leggyakoribb zaj- és rezgésvédelmi ügytípus jelenleg hatályos határértékeit az alábbi táblázatok mutatják be.

1. Üzemi és szabadidős tevékenységből származó zajterhelés

Az önkormányzathoz átlagosan évi néhány esetben érkezik panasz, mely során a közterület-felügyelők - akkreditált mérőműszerrel - meg tudják állapítani a panasz jogosságát, illetve eljárást tudnak kezdeményezni az eljáró hatóságnál. A gyakorlati tapasztalatok alapján a következő zajforrások a jellemzőek: belterületi kisebb üzemek tevékenysége, kereskedelmi egységek nagyméretű légkondicionáló egységének zaja, szórakozóhelyek zaja. Ebben az ügytípusban érkezett 1 db új zajkibocsátási határérték megállapítására kérelem.

Üzemi és szabadidős létesítményektől származó zaj terhelési határértékei a zajtól védendő területeken

Sor- szám	Zajtól védendő terület	Határérték (LTH) az LAM megítélési szintre* (dB)	
		nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra
1.	Üdülőtérület, különleges területek közül az egészségügyi területek	45	35
2.	Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű), különleges területek közül az oktatási létesítmények területe, a temetők, a zöldterület	50	40
3.	Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület	55	45
4.	Gazdasági terület	60	50

2. Ipari, mezőgazdasági, építési zajok

Ipari, mezőgazdasági eredetű zajok nem jellemzőek a védendő területen, köszönhetően annak, hogy az elmúlt évtizedben jelentősen lecsökkent az ipari tevékenység mértéke a városban. A

terhelés kedvező mértékéhez az is hozzájárul, hogy az aktív ipari tevékenységet végző vállalkozások jellemzően nem a városias beépítettségű területeken létesítették telephelyeiket. A mezőgazdasági eredetű zaj alacsony mértékének szintén hasonló tényezői vannak, viszonylag kevés mezőgazdasági terület van a város külterületén, illetve ezek megközelítő útvonalai csak kis mértékben érintik a lakott részeket. 2021 esztendőben – elsősorban önkormányzati megrendelések miatt - az építőipari tevékenység (útépítés, járdaépítés, egyéb burkolatok készítése) a város több pontján is jellemzően megnövekedett.

Építési kivitelezési tevékenységből származó zaj terhelési határértékei a zajtól védendő területeken

Sor- szám	Zajtól védendő terület	Határérték (LTH) az LAM, megítélési szintre* (dB)					
		ha az építési munka időtartama					
		1 hónap vagy kevesebb		1 hónap felett 1 évig		1 évnél több	
		nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra	nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra	nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra
1.	Üdülőtérület, különleges területek közül az egészségügyi terület	60	45	55	40	50	35
2.	Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű), különleges területek közül az oktatási létesítmények területei, a temetők, a zöldterület	65	50	60	45	55	40
3.	Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület	70	55	65	50	60	45
4.	Gazdasági terület	70	55	70	55	65	50

3. Közlekedési eredetű zajok

Zaj-és rezgésvédelmi szempontból a 2018. év első felében átadásra került 8-as számú elkerülő út nagyságrendekkel csökkentette a közlekedési eredetű zajterhelést.

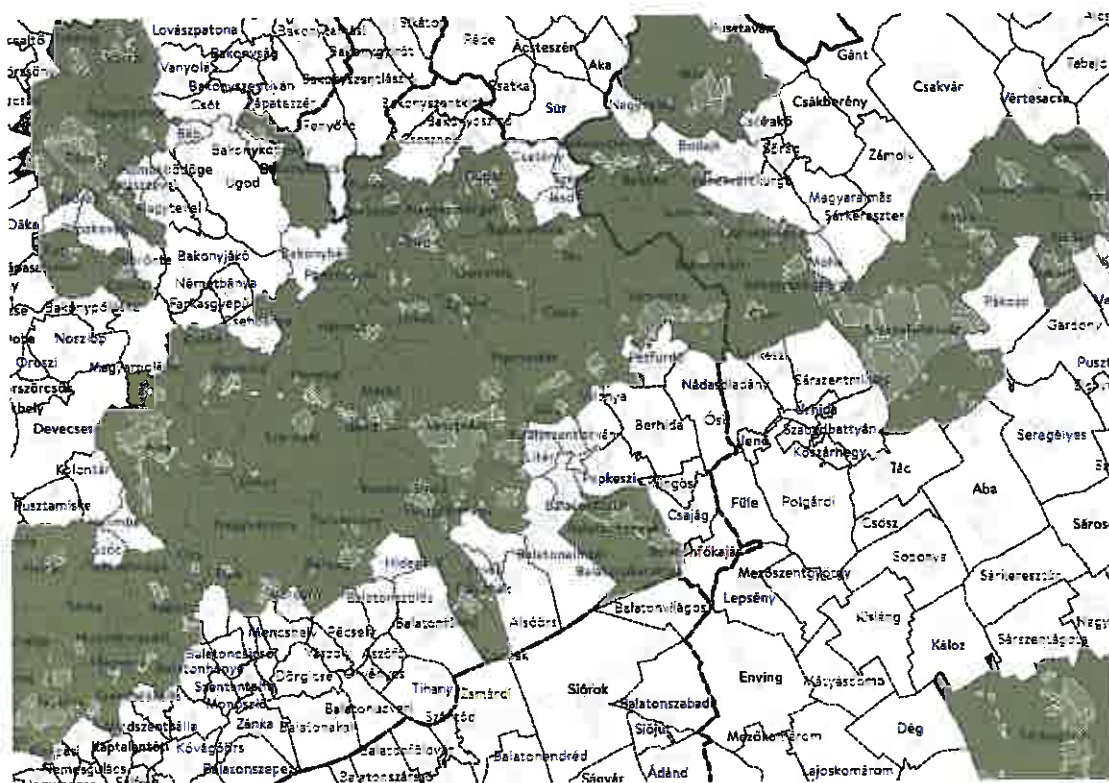
A közlekedéstől származó zaj terhelési határértékei a zajtól védendő területeken

Sor- szám	Zajtól védendő terület	Határérték (LTH) az LAM'kö megítélési szintre* (dB)					
		kiszolgáló úttól, lakóúttól származó zajra	az országos közúthálózatba tartozó mellékutaktól, a települési önkormányzat tulajdonában lévő gyűjtőutaktól és külterületi közutaktól, a vasúti mellékvonaltól és pályaudvarától, a repülőtértől, illetve a nem nyilvános fel- és leszállóhelyektől** származó zajra		az országos közúthálózatba tartozó gyorsforgalmi utaktól és főutaktól, a települési önkormányzat tulajdonában lévő belterületi gyorsforgalmi utaktól, belterületi elsőrendű főutaktól és belterületi másodrendű főutaktól, az autóbusz-pályaudvartól, a vasúti fővonaltól és pályaudvarától, a repülőtértől, illetve a nem nyilvános fel és leszállóhelytől*** származó zajra		
			nappal 06-22 óra	éjjel 22- 06 óra	nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra	nappal 06-22 óra
1.	Üdülőtérület, különleges területek közül az egészségügyi terület	50	40	55	45	60	50
2.	Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű), különleges területek közül az oktatási létesítmények területei, és a temetők, a zöldterület	55	45	60	50	65	55
3.	Lakóterület	60	50	65	55	65	55

	(nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület						
4.	Gazdasági terület	65	55	65	55	65	55

4. Katonai lőtérrel összefüggő zaj-, és rezgésvédelmi ügyek

Az Országgyűlés 2018. december 12-én elfogadta Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvényt, amelynek területrendezési terveket érintő fejezetei 2019. március 15-től hatályosak. E törvényi alkalmazásban a *honvédelmi és katonai célú terület övezet*: az OTrT-ben megállapított, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervben alkalmazott övezet, amelyben a Magyarország védelmi képességeit alapvetően meghatározó vagy a NATO-tagságból eredő, valamint a nemzetközi szerződésekben vállalt köteleességek teljesítéséhez és a Magyar Honvédség alapfeladatainak rendeltetésszerű, szakszerű és jogszerű ellátásához szükséges építmények elhelyezésére vagy katonai tevékenységek végzésére szolgáló területek találhatóak.

- Honvédelmi és katonai célú terület övezetét általánosított lakóterület
- Alaplétesítmények
- Országhatár
- Megyehatár
- Települési közigazgatási határ
- Települési létszám

Az idei esztendőben végrehajtott nagyszabású hadgyakorlatokról, lakosságot érintő katonai feladatokról, a jelentősebb csapatmozgásokról és a lakosság nyugalmát befolyásoló rendezvényekről a katonai szervezet vezetője tájékoztatta a helyi védelmi bizottságot, valamint a helyi önkormányzatot.

Ezekben a kérdésekben Önkormányzatunk nem rendelkezik zajvédelmi hatáskörrel. Az esetlegesen okozott károkat az MH Bakony Harckiképző Központhoz kell megküldeni, mely során a Magyar Honvédség feladatainak ellátásával összefüggő nemzetközi kártérítési ügyekkel kapcsolatos eljárás részletes szabályairól szóló 276/2008. (XI. 21.) Korm. rendelet ad iránymutatást.

VIII. Épített környezet

1. Az egyes térségi fejlesztési igények támogatásáról szóló 1746/2020. (XI. 11.) Korm. határozat alapján Várpalota Város Önkormányzata 700 millió forint támogatást kapott, melyből az alábbi útfejlesztéseket valósította meg a **2021-es esztendő** során.

Erdődy Pálffy Tamás u. 20-22 és 32-34 lépcsőházak között új parkolók létesítése kiszolgáló úttal, közvilágítással

Főbb mennyiségek:

aszfalt burkolatú út építése járulékos munkákkal	1040 m2
járda építés térkövezéssel, járulékos munkákkal	63 m2
térkő burkolatú parkoló építés	780 m2
közvilágítási kandeláber elhelyezése szerelvényekkel	4 db
közvilágítási lámpatest elhelyezése szerelvényekkel	4 db

Szabolcska Mihály u. 89-91 lépcsőházak mögött új parkoló létesítése kiszolgáló úttal II. ütem

Főbb mennyiségek:

aszfalt burkolatú út építése járulékos munkákkal	340 m2
járda építés térkövezéssel, járulékos munkákkal	133 m2
térkő burkolatú parkoló építés	235 m2

Felsőmajor és Rutsek Pál utcák között új parkoló létesítése kiszolgáló úttal, közvilágítással

Főbb mennyiségek:

aszfalt burkolatú út építése járulékos munkákkal	591 m2
járda építés térkövezéssel, járulékos munkákkal	43 m2
térkő burkolatú parkoló építés	349 m2
közvilágítási kandeláber elhelyezése szerelvényekkel	5 db
közvilágítási lámpatest elhelyezése szerelvényekkel	5 db

Forrás és Pacsirta utcák útburkolat felújítása

Főbb mennyiségek:

aszfalt burkolatú út felújítása járulékos munkákkal	3950 m2
csapadékvíz elvezető csatorna járulékos munkákkal	213 m

Szabolcska Mihály utcában (belső szakasz) út és járdaburkolat, valamint a várakozóhelyek felújítása

Főbb mennyiségek:

aszfalt burkolatú út felújítása járulékos munkákkal	3700 m ²
járda felújítás térkövezéssel, járulékos munkákkal	1250 m ²
parkoló felújítása térkő burkolattal	2585 m ²

Készenléti lakótelep kápolna felé vezető út burkolatának felújítása

Főbb mennyiségek:

útfelújítás aszfalt burkolattal, járulékos munkákkal	1215 m ²
térkő burkolatú járda építés, járulékos munkákkal	223 m ²

Erdődy Pálffy Tamás u. 20-22 és 32-34 lépcsőházak között új parkolók létesítése kiszolgáló úttal, közvilágítással

Főbb mennyiségek:

aszfalt burkolatú út építése járulékos munkákkal	1040 m ²
járda építés térkövezéssel, járulékos munkákkal	63 m ²
térkő burkolatú parkoló építés	780 m ²
közvilágítási kandeláber elhelyezése szerelvényekkel	4 db
közvilágítási lámpatest elhelyezése szerelvényekkel	4 db

Mátyás király utca felújítása az Árpád és a Liliom utcák között (1-5 tengelyek)

Főbb mennyiségek:

aszfalt burkolatú út felújítása járulékos munkákkal	4830 m ²
járda felújítás térkövezéssel, járulékos munkákkal	1620 m ²
parkoló felújítása térkő burkolattal	2075 m ²

Péti út nyugati (jobb) oldali járda felújítása

Főbb mennyiségek:

járda felújítás térkövezéssel, járulékos munkákkal	1140 m ²
--	---------------------

Szent István u. művelődési ház melletti járdaszakasz felújítása

Főbb mennyiségek:

járda felújítás térkövezéssel, járulékos munkákkal	564 m ²
--	--------------------

Rózsakút utca Árpád és Budai Nagy Antal utcák közötti járdaszakaszának felújítása

Főbb mennyiségek:

járda felújítás térkövezéssel, járulékos munkákkal	320 m ²
--	--------------------

Inota Bercsényi utcai nyugati (bal) oldali járda és Radnóti utca északi (bal) oldali járdaszakasz felújítása a Bercsényi és Petőfi utcák között

Főbb mennyiségek:

járda felújítás térkövezéssel, járulékos munkákkal	751 m ²
--	--------------------

Inota Arany János utca északi (jobb) oldali járdaszakasz felújítása a Deák Ferenc és a Vásárhelyi András utcák között

Főbb mennyiségek:

járda felújítás térkövezéssel, járulékos munkákkal 758 m²

Városháza előtti járda, Városház köz és Szabadság tér déli oldal járda felújítás térkövezéssel, járulékos munkákkal

Főbb mennyiségek:

járda felújítás térkövezéssel, járulékos munkákkal 931 m²

2022 esztendőre áthúzódó munkálatok az alábbiak

Fehérvári út 3209/1 hrsz. ingatlanon tanuszodához parkolók építése közvilágítással

Főbb mennyiségek:

aszfalt burkolatú út építése járulékos munkákkal 775 m²

térkő burkolatú parkoló építés 638 m²

járda felújítás térkő burkolattal 175 m²

közvilágítási kandeláber elhelyezése szerelvényekkel 7 db

közvilágítási lámpatest elhelyezése szerelvényekkel 8 db

Újlaky utca járda felújítása

Főbb mennyiségek:

járda felújítás térkövezéssel, járulékos munkákkal 375 m²

Tábormező utca É-D irányú járdaszakasz felújítása

Főbb mennyiségek:

járda felújítás térkövezéssel, járulékos munkákkal 236 m²

2. Várpalota Város Önkormányzata a településrendezési eszközök 2008-2009 évi átfogó felülvizsgálatakor - a 286/2008. (X.30.) határozatával elfogadott településfejlesztési koncepciót is beleértve - kiemelt fejlesztési területként kezelte a városközpont területét. A Képviselő-testület 114/2009. (IV.30.) határozattal elfogadott hatályos településszerkezeti terve, valamint a 22/2009. (V.4.) önkormányzati rendelettel jóváhagyott hatályos helyi építési szabályzat és szabályozási terv önálló, "különleges várkörnyék terület"-ként meghatározott területfelhasználást, illetve övezetet állapított meg a Thury-várat körülvevő zöld és közlekedési területekre, amely kiterjedt a környező beépítésre szánt területek térfaláig.

A településfejlesztési koncepció 2016-ban felülvizsgálatra került, mely szintén a belváros kiemelt fejlesztési céljaként jelöli meg a városközpont ökotudatos zöldfelületi rehabilitációját. Várpalota Város Önkormányzati Képviselő-testülete 62/2016. (IV.28.) számú határozatában döntött arról, hogy pályázatot kíván benyújtani a 2014-2020 évek közötti európai uniós programozási időszak Széchenyi 2020 fejlesztési program keretei között meghirdetett Veszprém Megyei Terület- és Településfejlesztési Operatív Programon belül. Várpalota Város Önkormányzata 2016. július 22-én támogatási kérelmet nyújtott be a TOP- 2.1.2-15 „Zöld város kialakítása” tárgyú felhívásra.

A zöld város program lényege, hogy a parkkal nem rendelkező városok, illetve rossz ökológiai adottságú szabad terek megújítása kerüljenek, új, a mai igényeknek megfelelő rekreációs parkok jöjjenek létre.

A beruházás főbb elemei:

- vár előtti tér komplex rekonstrukciója,
- tó létesítése a téren,
- fedett-nyitott piactér létesítése,
- régészeti bemutató,
- várak rehabilitáció,
- vizes élőhely létesítés,
- várpark rekonstrukció,
- modern pihenőpark létesítés (rendezvénytér, játszóvár, rekreációs sport és pihenőfelületek),
- komplex zöldfelület megújítás,
- sétautak, gyalogos és vegyes használatú közlekedő felületek létesítése,
- közműkiváltások,
- energiaellátás.

A **„Zöld város kialakítása Várpalotán”** elnevezésű projekttel összefüggésben az alábbi kiemelkedő növénytelepítések valósultak meg a 2020-2021 esztendőik során:

Telepítendő fák a projekt akcióterületén

- *Út sorfa*

Jó városfűző növényfajokat kerültek elültetésre út sorfának: kőris (*Fraxinus sp.*), krisztustövis (*Gleditsia triacanthos*), hársfák (*Tilia sp.*), szivarfa (*Catalpa bignonioides*), mezei juhar (*Acer campestre*), kínai körte (*Pyrus calleryana*).

- *Díztér faállománya*

Meglévő hárszhoz igazodva, ezüsthárs (*Tilia tomentosa*) telepítése történt meg. Az ezüsthárs jó városfűző, nagy lombtömeget hoz, gyorsan nagyra nő. Szép kúpos lombformát hoz, ugyanakkor virágzáskor pedig intenzív illat aromát áraszt magából.

- *Piactér faállománya*

A díztér egységéhez, arculatához illeszkedően ezüst hársfa ültetése fog valósult meg.

- *Angolpark rekonstrukció*

Az angolparkba a Zichy-család idején ültetett történeti fák hiánypótlása, az akkori trend szerint ültetett növényfajokból alkalmazva: vadgesztenye (*Aesculus hippocastanum*), nyugati ostorfű (*Celtis occidentalis*), kocsányos tölgy (*Quercus robur*), platán (*Platanus x hybrida*). A tölgyet, valamint a platán fajokat a várak környékén. Ezen növények vízszerezőek, ugyanakkor a park mocsaras jellegét adják vissza. A parkfák mellett gyümölcsfákat is telepítettünk a kertbe, hiszen a gyümölcskultúra is jellemző volt akkortájt, almafa (*Malus sp.*), cseresznye (*Prunus avium*), körte (*Pyrus sp.*).

- *Parkerdő*

A parkerdő kialakítása során főképpen nagy lombtömegű őshonos fajtákat alkalmaztunk. Ilyenek például a hársak (*Tilia sp.*), a juharok (*Acer sp.*), a kőrisek (*Fraxinus sp.*), valamint a tölgyek (*Quercus sp.*). Fontos szempont volt a változatos fajösszetétel, hogy erdőszerű hatást keltsünk, ugyanakkor a biodiverzitás szempontjából is jó minél több faj alkalmazása. Ezek eltérő növekedésűek, így tovább erősíthető a természetes hatás.

A patakpartra ligetesen telepített, vízparti hangulatot erősítő fajokat helyeztünk el, pl.: éger (*Alnus glutinosa*), fűzfélék (*Salix alba*, *Salix caprea*), mogyoró (*Corylus avellana*), kőris (*Fraxinus angustifolia*) alkalmazásával.

A tervezett gyalogos járdák és parki fő sétány mentén mindenhol fasorok telepítésére került sor, melyek egységesebbé, rendezettebbé teszik az utcaképet. A Táncsics utcába krími hárs (*Tilia x euchlora*), az Újlaky út mentén az elbontott kőfal helyére kislevelű hárs (*Tilia cordata*), a Rákóczi Ferenc utcai járda mentén ezüst hárs (*Tilia tomen-tosa* 'Zentai Ezüst'), a park végében a Mátyás király utca mentén magyar kőris (*Fraxinus angustifolia* subsp. *Pannonica*) telepítése történt meg. A parkban a futópálya és gyalogos sétány elválasztására 1,2 m széles zöldsávot alakítottunk ki, melybe karcsúbb koronájú díszkörte (*Pyrus calleryana* 'Chanticleer') fasor került.

A parkban szoliterként, hangsúlyosabb pontokon elhelyeztünk a korra jellemző karakternövényeket, pl.: Ginkgo (*Ginkgo biloba*), piramis tölgy (*Quercus robur* 'Fatigiata'), fekete dió (*Juglans nigra*), japánakác (*Sophora japonica*), tiszafa (*Taxus baccata*), platán (*Platanus x acerifolia*).

A belső területeken alacsony – középmagas cserjéket, félcserjéket, illetve nagy tömegben használt talajtakaró cserjéket és évelőket alkalmaztunk a fásított területek alatt. A kiválasztott, nagy mennyiségben ültetett évelők alacsonyabb fenntartási igényűek, nagy felületek talajtakarására alkalmasak (Pl. *Vinca major*, *Carex morrowii*, *Festuca mairei*, stb..)

A növénytelepítés a fenntartás megkönnyítése érdekében (a patakparti vizes élőhelyet leszámítva) nagyobb foltokban történt, nagy arányban természetes hangulatot erősítő fajokkal, sok fűfélével.

A projekt célul tűzte ki a várak rehabilitálását, az épített csatornarendszer helyén, a természetközeli, vizes élőhely létesítését, amivel növeli a terület biológiai aktivitását és nem utolsósorban turisztikai vonzerőt is generál, valamint élő, rekreációs felületet ad a helyi lakosságnak. A vízparti élőhely területén mocsári növényeket, illetve a mocsárszónával nem rendelkező, szűkebb keresztmetszetű területeken vízpart imitátor évelőket használtunk.

Várpalota, 2021. november 9.

Campanari-Talabér Márta
polgármester

Várpalota Város Önkormányzati Képviselő-testülete 2021. november 25-i ülésén a Polgármester előterjesztése alapján az alábbi határozatot hozta:

**.../2021. (XI.25.) képviselő-testületi
h a t á r o z a t:**

Várpalota Város Önkormányzati Képviselő-testülete *a környezet védelmének általános szabályairól* szóló 1995. évi LIII. törvény 46. § (1) bekezdés e) pontjában kapott felhatalmazás alapján készült, a település 2021. évi környezeti állapotáról szóló előterjesztést elfogadja.

A Képviselő-testület felkéri a Gazdasági Bizottság elnökét, hogy az előterjesztésben foglaltakról a lakosságot az évi rendes közmeghallgatáson keresztül tájékoztassa.

Határidő: a döntés megküldésére azonnal

Felelős: Campanari-Talabér Márta polgármester

Végrehajtásban közreműködik: Bérczes Beáta jogi előadó

Várpalota, 2021. november 25.

Campanari-Talabér Márta
polgármester

dr. Ignác Anita Éva
jegyző